

Περιβαλλοντική Πολιτική σε

Ξενοδοχειακές και Επισιτιστικές

Μονάδες.

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα
Δυτικής Ελλάδας
Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας
Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων

Φοιτητές: Βαρβαρέσος
Παναγιώτης
Κυριακόπουλος Δημήτριος
Εισηγητής: Σωτηρόπουλος
Γεώργιος
Πάτρα 2014

Τεχνολογικό Εκπαιδευτικό Ίδρυμα Δυτικής Ελλάδας
Σχολή Διοίκησης & Οικονομίας
Τμήμα Τουριστικών Επιχειρήσεων

Πτυχιακή Εργασία

**“ Περιβαλλοντική Πολιτική σε Ξενοδοχειακές και
Επισιτιστικές Μονάδες”**

Φοιτητές: Βαρβαρέσος Παναγιώτης
Κυριακόπουλος Δημήτριος

Εισηγητής: Σωτηρόπουλος Γεώργιος

Πάτρα 2014

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ	Σελ.: 5
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	Σελ.: 7
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Περιβάλλον	
1.1 Τα προβλήματα του περιβάλλοντος	Σελ.: 9
1.2 Οι επιπτώσεις	Σελ.: 13
1.3 Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης σχετικά με τα ξενοδοχεία	Σελ.: 16
1.4 Οι προοπτικές για την εφαρμογή των εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης στην Ελλάδα	Σελ.: 21
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Ενέργειες	
2.1 Γιατί πρέπει Ξενοδοχεία και Εστιατόρια να Ανακυκλώνουν;	Σελ.: 24
2.2 Βήμα 1: Ανάπτυξη μιας πολιτικής για το περιβάλλον	Σελ.: 25
2.3 Βήμα 2: Εκτέλεση μιας επιθεώρησης των αποβλήτων	Σελ.: 26
2.4 Βήμα 3: Μείωση και επαναχρησιμοποίηση	Σελ.: 27
2.5 Βήμα 4: Προσδιορισμός χώρου και υλικών ανακύκλωσης	Σελ.: 30
2.6 Βήμα 5: Συνεννόηση με το μεταφορέα αποβλήτων	Σελ.: 31
2.7 Βήμα 6: Αγορά ανακυκλωμένων προϊόντων	Σελ.: 32
2.8 Βήμα 7: Εκπαίδευση και προώθηση	Σελ.: 33
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Περιβαλλοντική πολιτική σε ξενοδοχειακές και επισιτιστικές μονάδες του εξωτερικού	
3.1 Ben & Jerry's	Σελ.: 35
3.2 Starbucks Coffee Company	Σελ.: 36
3.3 Lansdowne Conference Resort	Σελ.: 37
3.4 Morrison House	Σελ.: 38
3.5 Washington Convention Center	Σελ.: 39
3.6 Xerox Document University	Σελ.: 41
3.7 Westfields Marriott International Conference Center	Σελ.: 42
3.8 Tempo Restaurant	Σελ.: 43
3.9 Glenn Dale Country Club	Σελ.: 44
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Περιβαλλοντική πολιτική σε ξενοδοχειακές και επισιτιστικές μονάδες της Ελλάδας	
4.1 Minoa Palace Resort & Spa	Σελ.: 45
4.2 Knossos Beach Bungalows & Suites	Σελ.: 47

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: Συμπεράσματα

5.1 Συμπεράσματα

Σελ.: 49

5.2 Προτάσεις

Σελ.: 50

5.3 Επίλογος

Σελ.: 58

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

Σελ.: 61

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ο τουρισμός αποτελεί πλέον μία από τις πιο σημαντικές οικονομικές δραστηριότητες σε παγκόσμιο επίπεδο. Η αύξηση του υπήρξε ραγδαία κατά το 2ο ήμισυ του 20ού αιώνα, ενώ αναμένεται να αποτελέσει τη σημαντικότερη οικονομική δραστηριότητα για το μέλλον. Ο τουρισμός αναπτύσσεται σε περιοχές που έχουν τις δυνατότητες να προσελκύσουν το ενδιαφέρον των επισκεπτών, σε περιοχές όπως η Μεσόγειος και η χώρα μας. Τα θέλητρα που προσελκύουν κατά κύριο λόγο τον τουρισμό είναι το φυσικό περιβάλλον και η πολιτισμική κληρονομιά που αποτελούν και τους τουριστικούς πόρους. Η ανάπτυξη του τουρισμού σε μια περιοχή και το είδος της τουριστικής ανάπτυξης που ακολουθεί εξαρτώνται όλο και περισσότερο από τα ποσοτικά και ποιοτικά χαρακτηριστικά των τοπικών πόρων, τα οποία προσδιορίζουν ως ένα βαθμό τις δυνατότητες αλλά και τους περιορισμούς για την τουριστική ανάπτυξη ενός τόπου.

Η εντατικοποίηση της τουριστικής βιομηχανίας και η ανάπτυξη της στη χώρα μας, κυρίως σε νησιά αλλά και παραδοσιακούς οικισμούς, πόλεις, σε παράκτιες περιοχές και σε περιοχές με ιδιαίτερη οικολογική αξία, έχουν εστιάσει το ενδιαφέρον όχι μόνο στα οφέλη από τον τουρισμό αλλά και στις πιέσεις και τα προβλήματα που δημιουργεί σ' έναν τόπο. Τα προβλήματα αυτά εντείνονται λόγω της αδυναμίας ελέγχου και ορθολογικής οργάνωσης της ανάπτυξης του τουρισμού. Πολλές είναι οι φορές φυσικά που για την υποβάθμιση ενός φυσικού τοπίου ευθύνεται η παγκοσμιοποίηση και η τεχνολογική εξέλιξη και γι' αυτό δε θα πρέπει να θεωρούμε τον τουρισμό τον μόνο υπαίτιο. Σε κάθε περίπτωση θα πρέπει να εξετάζουμε τα χαρακτηριστικά της συγκεκριμένης περιοχής, δηλαδή το φυσικό, κοινωνικό, πολιτισμικό και οικονομικό περιβάλλον.

Η σχέση τουρισμού και περιβάλλοντος έχει μια ιδιαίτερη σημασία καθώς η τουριστική ανάπτυξη σε όλο τον πλανήτη, μπορεί να οδηγήσει σε μία ή περισσότερες από τις ακόλουθες ενέργειες: απαίτηση ολοένα και περισσότερων νέων χώρων, συχνά δασικών, λόγω τουριστικών εγκαταστάσεων (κυρίως ξενοδοχειακών μονάδων), ρύπανση των υδάτινων πόρων (θάλασσα, λίμνες, ποτάμια), εξαιτίας των αποβλήτων τουριστικών μονάδων και της συνεχώς αυξανόμενης μετακίνησης τουριστών, εναέρια μόλυνση λόγω της επέκτασης των αεροπορικών μεταφορών και του συγχρωτισμού των αιθέρων τα τελευταία χρόνια, κάθε ρύπανση και μόλυνση του

περιβάλλοντος από τη μαζική χρήση χώρων που απευθύνονται αποκλειστικά στα δεδομένα της τουριστικής ζήτησης, κάθε είδους φθορά και καταστροφή αρχαιολογικών και θρησκευτικών μνημείων. Η τουριστική ανάπτυξη, λοιπόν, μπορεί να συμβάλλει θετικά ή αρνητικά στη φύση, στην πολιτισμική κληρονομιά και στο περιβάλλον γενικότερα.

Η έννοια της βιώσιμης ανάπτυξης που πρώτα αναπτύχθηκε τη δεκαετία του 1970, ουσιαστικά πηγάζει από την αντίληψη ότι το περιβάλλον και οι φυσικοί και πολιτισμικοί πόροι δέχονται αρνητικές επιπτώσεις από τις ανθρώπινες δραστηριότητες που υποβαθμίζουν τη διαθεσιμότητα και τα χαρακτηριστικά τους. Επιπλέον γίνεται ολοένα και πιο αντιληπτό στις μέρες μας ότι η φυσική και πολιτισμική κληρονομιά (οι πόροι του τουρισμού) δεν μπορούν να αποτελέσουν αντικείμενο ατομικής ιδιοκτησίας αλλά ανήκουν εξίσου στην τωρινή όσο και στις επόμενες γενιές. Η οικονομική ανάπτυξη αλλά και κάθε επιχειρηματική δραστηριότητα θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις περιβαλλοντικές και τις κοινωνικές προεκτάσεις. Η αντίληψη αυτή βρίσκεται σύμφωνη με την ανάγκη προστασίας του περιβάλλοντος για τη διατήρηση του εισοδήματος από τον τουρισμό. Η ιδιαίτερη σημασία του βιώσιμου τουρισμού αναδείχτηκε στο πλαίσιο της Συνδιάσκεψης για το Περιβάλλον & τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (Ρίο 1992), ενώ 10 χρόνια μετά, στη Συνδιάσκεψη του Γιοχάνεσμπουργκ (2002), η προώθηση βιώσιμων προτύπων παραγωγής και κατανάλωσης, μεταξύ άλλων και στον τομέα του τουρισμού, αποφασίστηκε ότι αποτελεί σημαντική προτεραιότητα για τις σύγχρονες κοινωνίες την επόμενη δεκαετία. (Γιάννης Χ. Παπατζανής, www.ecocrete.gr)

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η αντίληψη ότι οι τουριστικές μονάδες έχουν πιο ήπιες περιβαλλοντικές επιπτώσεις σε σχέση με άλλου είδους επιχειρηματικές δραστηριότητες (πχ. μεταποίηση ή πρωτογενής τομέας) έχει πλέον αναθεωρηθεί, ανάγοντας το πρόβλημα στις σωστές του διαστάσεις. Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις κατά την φάση της εγκατάστασης τους έχουν επιπτώσεις στο έδαφος και στους υδάτινους πόρους, ενώ μπορούν να συμβάλλουν στην υποβάθμιση των φυσικών οικοτόπων και του τοπίου του τουριστικού προορισμού. Παράλληλα, κατά τη λειτουργία τους αποτελούν οικολογικό "πρόβλημα" επειδή καταναλώνουν σημαντικές ποσότητες ενέργειας και φυσικών πόρων, είναι υπεύθυνες για την παραγωγή στερεών και υγρών αποβλήτων ενώ συνδέονται και με άλλες επιπτώσεις στο περιβάλλον, όπως η υποβάθμιση της ποιότητας του αέρα (κατά τη μεταφορά προϊόντων και επισκεπτών στις εγκαταστάσεις τους ή τη χρήση ουσίων επικίνδυνων για το περιβάλλον).

Με σκοπό τον περιορισμό των επιπτώσεων κατά την εγκατάσταση των τουριστικών μονάδων, ο ρόλος της πολιτείας θεωρείται ιδιαίτερα σημαντικός μέσω της θέσπισης και ελέγχου εφαρμογής εργαλείων όπως οι Μελέτες Περιβαλλοντικών Επιπτώσεων, οι περιβαλλοντικοί όροι & μέσω της προώθησης οικοδομικών κανονισμών καθώς και των αρχών και κανόνων της Βιοκλιματικής Αρχιτεκτονικής. Η λογική για τη συμβολή του ιδιωτικού τομέα προς μία βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη θα πρέπει να αναζητηθεί στον τρόπο που αυτός λειτουργεί και στην αντιμετώπιση των πιέσεων στο περιβάλλον που προκύπτουν από τη δραστηριότητα του. Η τουριστική βιομηχανία, στο πλαίσιο του διαρκούς αυξανόμενου επιπέδου περιβαλλοντικής ευαισθησίας και της ζήτησης για υψηλής ποιότητας περιβάλλοντος, έχει αναπτύξει πρωτοβουλίες και εργαλεία περιβαλλοντικής διαχείρισης για τις τουριστικές επιχειρήσεις.

Αρχικά, ο σχεδιασμός και η εφαρμογή τέτοιων εργαλείων αποσκοπούσε στον περιορισμό των επιπτώσεων στο περιβάλλον και στον άνθρωπο μέσω της βελτίωσης των περιβαλλοντικών επιδόσεων των επιχειρήσεων, στη μείωση του λειτουργικού τους κόστους, καθώς και στην προσέλκυση περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένων επισκεπτών. Η υιοθέτηση τέτοιων εργαλείων και πρακτικών από τον ιδιωτικό τομέα, δίνει

τη δυνατότητα διείσδυσης σε νέες και ιδιαίτερα δυναμικές αγορές ευαισθητοποιημένων επισκεπτών υψηλού επιπέδου και κατ'επέκταση υψηλών εισοδηματικών στρωμάτων. Προς την κατεύθυνση αυτή έχει ήδη αναπτυχθεί μία σειρά από σχήματα και πρότυπα για την πρακτική ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης κατά τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων σε διεθνές και περιφερειακό επίπεδο. Τα σχήματα αυτά διακρίνονται σε 2 κύριες κατηγορίες: Σ' εκείνα που επιδιώκουν συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών επιδόσεων και συνδέονται κυρίως με τις διαδικασίες διοίκησης και τις οργανωτικές δομές μιας τουριστικής επιχείρησης (συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης), και σ' εκείνα που αποβλέπουν στην εφαρμογή βέλτιστων τεχνικών λύσεων και προσαρμογών στους τομείς της πρόληψης και αντιμετώπισης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων (οικολογικά σήματα και σφραγίδες περιβαλλοντικής ποιότητας).

Εξαιτίας του σημαντικού εύρους των εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναπτυχθεί για τον κλάδο του τουρισμού, δίνεται η δυνατότητα στις τουριστικές επιχειρήσεις να υιοθετήσουν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, συμβάλλοντας στην προστασία του και ικανοποιώντας τις απαιτήσεις μεγάλου αριθμού επισκεπτών σε ολόκληρο τον κόσμο. Υπάρχουν εργαλεία που αφορούν στη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης μίας τουριστικής επιχείρησης (συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης), στην ικανοποίηση μίας σειράς κριτηρίων και προϋποθέσεων έτσι ώστε η συγκεκριμένη δραστηριότητα να θεωρείται φιλική προς το περιβάλλον (σύστημα απονομής οικολογικού σήματος). Έχουν θεσπιστεί ακόμα, εθνικά και ευρωπαϊκά βραβεία για την καλύτερη περιβαλλοντική επίδοση μεταξύ των τουριστικών επιχειρήσεων και έχουν υιοθετηθεί απλούστερα εκπαιδευτικά μέσα για την περιβαλλοντική διαχείριση των επιχειρήσεων, όπως οι εκδόσεις και οι κώδικες καλής πρακτικής του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Environment Program). Παρ'όλο που τέτοιου είδους εργαλεία και πρωτοβουλίες μπορούν να αξιοποιηθούν από το σύνολο του ιδιωτικού τομέα, ορισμένες θεωρούνται καταλληλότερες για μεγάλου μεγέθους ξενοδοχειακές μονάδες, ενώ άλλες προτείνονται για τουριστικές επιχειρήσεις μικρότερου μεγέθους. (Γιάννης Χ. Παπατζαλής, concrete)

ΠΡΩΤΟ ΚΕΦΑΛΑΙΟ-ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ

1.1 Τα προβλήματα του περιβάλλοντος

Η χώρα μας κατέχει την τέταρτη θέση, ως προς τις 48 υποθέσεις παραβίασης της Κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας και με σωρεία καταδικαστικών αποφάσεων να έχουν ήδη εκδοθεί εναντίον μας, η χώρα πρέπει σύντομα να λάβει αποφάσεις για τα μείζονα περιβαλλοντικά προβλήματα που την ταλανίζουν. Οι κυβερνήσεις μας είναι δυστυχώς έρμαιο των "μεγάλων συμφερόντων" υποχωρώντας στις πιέσεις τους και κωλυσιεργώντας, αντί να εφαρμόζουν τα ήδη θεσπισθέντα μέτρα προστασίας του περιβάλλοντος. Κάποια στιγμή πιστέψαμε κι εμείς ότι με την ένταξή μας στην Ε.Ε. θα δρομολογούνταν κάποιες στοιχειώδεις φιλοπεριβαλλοντικές εξελίξεις, αλλά κι αυτές οι ελπίδες τελικά απεδείχτηκαν φρούδες.

Η Ελλάδα είναι μια από τις πλουσιότερες χώρες της Ε.Ε. σε βιοποικιλότητα, διαθέτοντας έτσι ένα σημαντικό συγκριτικό πλεονέκτημα για ανάπτυξη: το φυσικό της περιβάλλον. Για την προστασία της μοναδικής αυτής κληρονομιάς η χώρα μας δεσμεύεται από την εθνική νομοθεσία, αλλά και από διεθνείς συμβάσεις, κοινοτικές οδηγίες και κανονισμούς. ωστόσο, για την διατήρηση του φυσικού πλούτου δεν αρκούν μονάχα οι νομοθετικές ρυθμίσεις. Απαιτείται η ύπαρξη ικανού μηχανισμού ελέγχων των σοβαρών παραβάσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας. Όπως κατέδειξε πρόσφατη έρευνα του WWF Ελλάς, όλες οι υπηρεσίες που έχουν, μεταξύ άλλων, και αρμοδιότητες διενέργειας περιβαλλοντικών ελέγχων εμφανίζουν σοβαρά κενά στη κάλυψη των προβλεπομένων οργανικών θέσεων, καθώς και ειδικά κλιμάκια ελέγχου ποιότητας περιβάλλοντος που μπορούν να συγκροτούνται με απόφαση του οικείου Νομάρχη. Παράλληλα, περιβαλλοντικούς ελέγχους διενεργεί και Ειδική Υπηρεσία Επιθεωρητών Περιβάλλοντος, η οποία συστάθηκε με το άρθρο 9 του Ν. 2947/2001 και συγκροτήθηκε και λειτουργεί από τις αρχές του 2004, βάσει του Π 165/2003. Τουλάχιστον λοιπόν, σε θεσμικό επίπεδο η Ελλάδα μπορεί να δηλώσει ότι διαθέτει μηχανισμούς ελέγχου των παραβάσεων της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Διαπιστώθηκε όμως από την ίδια έρευνα, ότι υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις σε εξοπλισμό, μετρητικά όργανα, μηχανοργάνωση, με αποτέλεσμα να δυσχεραίνεται το έργο των περιβαλλοντικών επιθεωρήσεων. Χαρακτηριστική είναι η δήλωση του 85% των

στελεχών των υπηρεσιών περιβάλλοντος Νομαρχιών και Περιφερειών ότι αδυνατούν να προβούν σε επαρκή αριθμό ελέγχων. Σοβαρό εμπόδιο αποτελεί ωστόσο και η άσκηση πολιτικών, κοινωνικών και οικονομικών πιέσεων προς τις τοπικές υπηρεσίες, με αποτέλεσμα είτε να μη δημιουργούν ελέγχους, είτε να "συμμετέχουν" στην έκδοση παράτυπων διοικητικών πράξεων, που ενισχύουν την αυθαιρεσία και η εφαρμογή της νομοθεσίας. Με δεδομένους λοιπόν, αυτούς τους εξαιρετικά αδύναμους μηχανισμούς περιβαλλοντικού ελέγχου, είναι λογικό να κυριαρχεί στους πολίτες η αντίληψη πως η Ελλάδα είναι "ξέφραγο αμπέλι", όπου ο καθένας μπορεί να καταπατήσει ή να ρυπάνει το περιβάλλον και να μείνει ατιμώρητος. Εύλογο δε, είναι το ερώτημα για το πότε και πως θα εφαρμοστεί και στη χώρα μας η αρχή "ο ρυπαίνων πληρώνει".

Σύμφωνα με νεότερες μελέτες επιστημόνων, υπάρχουν τουλάχιστον δέκα περιβαλλοντικά προβλήματα που απασχολούν σοβαρά της χώρα μας και το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο.

1.Χωματερές:

Δυο χιλιάδες χωματερές και δέκα χιλιάδες ανεξέλεγκτοι σκουπιδότοποι, ανά την επικράτεια, εκπέμπουν ρυπογόνα αέρια του θερμοκηπίου. Στην Αττική, όπου παράγεται το 40% του συνόλου των σκουπιδιών της χώρας, βρίσκονται μόλις εννιά (9) χωματερές. Στα Άνω Λιόσια λειτουργεί η μεγαλύτερη χωματερή της Ευρώπης. Επίσης, 400 τόνοι σκουπιδιών είναι πεταμένοι στα εννιά μεγάλα ποτάμια μας. Το 2001 τιμωρηθήκαμε με πρόστιμο πέντε εκατομμυρίων ευρώ, για τη χωματερή του Κουρουπητού, στα Χανιά. Οι περισσότερες χωματερές αντιβαίνουν τις διατάξεις της ευρωπαϊκής νομοθεσίας και θα έπρεπε να έχουν κλείσει από το 2000, πήραμε όμως, παράταση μέχρι το 2008, ένα στόχο όχι ρεαλιστικά υλοποιήσιμο.

2. Ατμοσφαιρική ρύπανση:

Η χώρα μας είναι δευτεραθλήτρια στην Ε.Ε. στα αιωρούμενα μικροσωματίδια, που παράγονται από τις εξαμίσεις των αυτοκινήτων, τις βιομηχανίες και τους καυστήρες θέρμανσης. Μεταξύ 22 ευρωπαϊκών πόλεων μόνο το Βουκουρέστι ξεπερνά σε μικροσωματίδια την Αθήνα, που καταγράφει ετήσια τη μέση τιμή στα 50mg/m³ (μικρογραμμάρια ανά κυβικό μέτρο αέρα), όταν το όριο της Ε.Ε. είναι σήμερα 40mg/m³, κι όλα αυτά εις βάρος της υγείας όλων μας, με τα αναπνευστικά και καρδιακά προβλήματα να αυξάνονται σε κάθε παράλληλη αύξηση των συγκεντρώσεων μικροσωματιδίων.

3. Προστασία του φυσικού μας πλούτου:

Από τα συνολικά θεσμοθετημένα 27 εθνικά πάρκα έχουν εκδοθεί διατάξεις προστασίας για εννιά, ενώ άλλα έξι (Κερκίνης, δέλτα Αξιού, δέλτα Έβρου, Αμβρακικού, Κάρλας και Πάρνηθας) εκκρεμούν και οι υπόλοιπες 12 περιπτώσεις είναι ακόμη σε φάση μελέτης. Για ποιο λόγο τόση κωλυσιεργία, είναι πραγματικά άγνωστο.

4. Ηχορύπανση:

Όλα τα μεγάλα αστικά κέντρα της χώρας υποφέρουν από υψηλά ποσοστά ηχορύπανσης και παρ' όλο που έχουμε πάρει σχετική οδηγία μείωσης των ντεσιμπέλ από την Ε.Ε. οι μελέτες δεν έχουν καν αρχίσει.

5. Ανακύκλωση:

Τα προγράμματα ανακύκλωσης της χώρας μας καλύπτουν μόλις το 14% του στόχου που έχει θέσει η Ε.Ε. (όταν ο ευρωπαϊκός μέσος όρος είναι στο 33%). Σύμφωνα με το ΥΠΕΧΩΔΕ, η αποκομιδή των ειδικών κάδων ανακύκλωσης είναι προβληματική (για πιο λόγο, άραγε;). Επιπροσθέτως, η ανακύκλωση χαρτιού και γυαλιού βρίσκεται σήμερα μόλις στο 29% και 26% αντίστοιχα (σαφείς οδηγίες από την Ευρωπαϊκή Ένωση ζήτησαν ν'ανέβουν στο 60% οι αριθμοί αυτοί – για αμφότερα τα υλικά – μέχρι το 2011).

6. Υδάτινοι πόροι:

Ο υδροφόρος ορίζοντας της χώρας μας σε πολλές περιοχές έχει κατέβει επικίνδυνα. Σύμφωνα με την έρευνα του αναπληρωτή καθηγητή Ευστάθιου Δουκάκη, της σχολής Τοπογράφων Μηχανικών του ΕΜΠ, η έξαρση του φαινομένου του θερμοκηπίου απειλεί άμεσα τις ελληνικές ακτογραμμές, αφού η άνοδος της θερμοκρασίας, σε συνδυασμό με το λιώσιμο των πάγων στους πόλους, προκαλεί άνοδο της θαλάσσιας στάθμης. Περιοχές της χώρας μας όπως ο Θερμαϊκός, το δέλτα του Νέστου και το Πόρτο Λάγος στη Θράκη, το δέλτα του Αχελώου και ο Κυπαρισσιακός κόλπος στη δυτική Πελοπόννησο, η παραλία της Νέας Κίου στο Ναύπλιο, όλη η βόρεια ακτή της Κρήτης, ο κόλπος του Μούδρου στη Λήμνο και πολλές παραλίες στη Ρόδο και τη Σάμο αναμένεται, μελλοντικά, να πλημμυρίσουν και να υφαλυρωθούν. Επιπλέον τα υπόγεια ύδατα στην Αττική, είναι εδώ και χρόνια δηλητηριασμένα από βαρέα μέταλλα και τοξικές ουσίες, απότοκα της ανεξέλεγκτης βιομηχανικής δραστηριότητας.

7. Ανανεώσιμες πηγές ενέργειας:

Ως το 2010 η χώρα μας θα έπρεπε να καλύπτει το 20% των ενεργειακών αναγκών της από ανανεώσιμες πηγές, σήμερα όμως βρισκόμαστε μόλις στο 11%. Η

Δ.Ε.Η. υποχρεούται να αγοράζει τις ποσότητες καθαρής ενέργειας σε διπλάσια τιμή, σε σχέση με τα ισχύοντα τιμολόγια, αλλά ο Φ.Π.Α. ορίστηκε από το αρμόδιο υπουργείο στο 23%, όταν σε άλλες χώρες (Ιταλία και Γαλλία) ισχύει ένα ποσοστό της τάξης του 9%. Ενώ θα μπορούσαμε να εκμεταλλευτούμε το γεγονός ότι είμαστε μια ηλιόλουστη χώρα, μια που και άπλετο ηλιακό φως δέχεται και διαθέτει το καλύτερο αιολικό πεδίο στην Ευρώπη, οι ανανεώσιμες πηγές βρίσκονται καθηλωμένες στο 5%. Η αρμόδια μελέτη της Ε.Ε. Photovoltaics 2010 υπολόγισε, πριν λίγο καιρό, ότι οι οικιακές εφαρμογές ηλιακών συστημάτων μπορούν να καλύψουν το 25%-30% της ζήτησης ηλεκτρισμού στην Ελλάδα. Γιατί δεν προχωρά, τότε, μια παρόμοια κίνηση;

8.Ενεργειακή ταυτότητα κτιρίων:

Στο φαινόμενο του θερμοκηπίου συμβάλλουν τα ενεργοβόρα κτίρια, με τις αδιανόητες διαρροές ενέργειας. Τα "μεγάλα συμφέροντα" που ασχολούνται με το ενεργειακό κύκλωμα δεν μπορούν-ούτε θέλουν- να συμβάλλουν στη θεσμοθέτηση μιας ενεργειακής ταυτότητα των κτιρίων, που θα έλυne, ως ένα βαθμό, το πρόβλημα.

9. Το πρωτόκολλο του Κιότο:

Το 1977 υπογράψαμε, μαζί με άλλες 34 βιομηχανικές χώρες, το πρωτόκολλο του Κιότο, μια πρώτη διεθνή προσπάθεια καταπολέμησης του φαινομένου του θερμοκηπίου. Η εξαιρετικά ρυπογόνος ανάπτυξη της χώρας μας συνέβαλλε, όμως έτσι, ώστε σε μια δεκαετία οι εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα να αυξηθούν κατά 26%. Η Ελλάδα είναι ήδη τέταρτη παγκοσμίως και πλέον πάει ολοταχώς για το χάλκινο μετάλλιο στο παγκόσμιο πρωτάθλημα αύξησης εκπομπής ρύπων, με τον αυξητικό ρυθμό να ανέρχεται στο 26,6% από το 1990 ως το 2004. Την ενεργειακή σπάταλη μας, επιβαρύνει κυρίως η Δ.Ε.Η., στην οποία οφείλεται το 40% των συνολικών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Αυτό συμβαίνει επειδή το αρμόδιο υπουργείο επιμένει εδώ και χρόνια στη χρήση του λιγνίτη, ενός εξαιρετικά ρυπογόνου-και μικρής ενεργειακής απόδοσης-ορυκτού, που μαζί με το πετρέλαιο εκπέμπει 43 εκατομμύρια τόνους διοξειδίου του άνθρακα ανά έτος. Επειδή όμως, το Κιότο προβλέπει μείωση των εκπομπών στο επίπεδο 12% και η Ελλάδα αδυνατεί να συμμορφωθεί στις κοινοτικές υποδείξεις, καταφεύγουμε στην αγορά δικαιωμάτων ρύπων: το 2005 η Δ.Ε.Η. πλήρωσε 45 εκατομμύρια ευρώ για να αγοράσει δικαιώματα ρύπων, ήτοι, πληρώνει για να μπορεί να ρυπαίνει όσο θέλει.

10.Χωροταξικό:

Οι καταπατητές και η έλλειψη κονδυλίων και ικανών κινήτρων απειλούν 67 χιλιάδες στρέμματα ελεύθερου αστικού χώρου γεμάτου πράσινο, ενώ εξίσου μείζον

προβάλλεται το πρόβλημα των 60 εκατομμυρίων στρεμμάτων γης που διεκδικούνται από οικοδομικούς συνεταιρισμούς και την Εκκλησία, για το οποίο θα χρειαστεί απαραίτητα η τροποποίηση του άρθρου 24 του Συντάγματος. Η χώρα εξακολουθεί να μην διαθέτει δασικούς χάρτες και Κτηματολόγιο, ενώ το εθνικό χωροταξικό, που θα έλυνε το πρόβλημα των ελληνικών ακτών καθυστερεί, η ζώνη του αιγιαλού δεν διευθετείται, με αποτελέσματα να χτίζονται παράνομα ξενοδοχειακά συγκροτήματα και ξενώνες, δίπλα στο κύμα. [(Μανώλης Βουτυράκης , Φυσικός Περιβαλλοντολόγος (www.eot.gr)]

1.2 Οι επιπτώσεις

Κάθε ανθρώπινη δραστηριότητα έχει επιδράσεις, θετικές ή αρνητικές στο περιβάλλον, φυσικό και ανθρωπογενές. Κατά μείζονα λόγο οι οικονομικές δραστηριότητες, αυτές δηλαδή που συνεπάγονται παραγωγή και κατανάλωση με χρήση σπανιζόντων και σε μεγάλο βαθμό μη ανανεώσιμων πόρων, έχουν αντίκτυπο συνήθως δυσμενή. Το ίδιο συμβαίνει και με τις δραστηριότητες που ανήκουν στη σφαίρα του τουρισμού. Πράγματι ο τουρίστας καταναλώνει αγαθά και υπηρεσίες που παράγονται από τουριστικές και μη επιχειρήσεις, οι οποίες στη διαδικασία της δημιουργίας τους (τουριστικές επενδύσεις) και της λειτουργίας τους (τουριστική παραγωγή), χρησιμοποιούν συντελεστές παραγωγής (έδαφος, εργασία και κεφάλαιο) που βρίσκονται σε σπανιότητα. Έτσι ο τουρίστας καταναλώνει υπηρεσίες μεταφοράς, διανυκτέρευσης, εστίασης και πάσης φύσεως διασκέδασης. Για παράδειγμα, χρησιμοποιώντας τα μεταφορικά μέσα το περιβάλλον επιβαρύνεται με:

- Μείωση των εκτάσεων εδάφους που χρησιμοποιούνται για τις πάσης φύσεως εγκαταστάσεις των υπηρεσιών μεταφοράς (αεροδρόμια, δρόμοι, λιμάνια).
- Εξάντληση μη ανανεώσιμων, συνήθως, πόρων για καύσιμα. Το μεγαλύτερο μέρος του μαζικού τουρισμού μετακινείται με πτήσεις τσάρτερ. Τα αεροπλάνα χρησιμοποιούν προϊόντα πετρελαίου, μια μη ανανεώσιμη πηγή ενέργειας. Εδώ αναφερόμαστε στην άμεση κατανάλωση ενέργειας και όχι στις ποσότητες της και άλλων σπανιζόντων πόρων που απαιτούνται για την κατασκευή και την συντήρηση όλων των απαιτούμενων εγκαταστάσεων και μεταφορικών μέσων.

- Ρύπανση πάσης μορφής (περιλαμβάνεται λ.χ. η ηχορύπανση, η οπτική ενόχληση κ.α.) από τη δημιουργία και λειτουργία των εγκαταστάσεων των μέσων μεταφοράς.

Τα ίδια που αναφέρθηκαν παραπάνω ισχύουν και για τις υπόλοιπες τουριστικές δραστηριότητες. Οι κυριότερες άμεσες επιπτώσεις στο φυσικό περιβάλλον από την λειτουργία των ξενοδοχείων αφορούν στη σπατάλη ενέργειας, νερού, στη διαχείριση των απορριμμάτων, στη μόλυνση του εδάφους και των υδάτινων πόρων, στην ηχορύπανση, κ.ο.κ. Η υπερβολική, πολλές φορές, κατανάλωση νερού και ενέργειας στα ξενοδοχεία προέρχεται από την αλόγιστη χρήση τους τόσο από το προσωπικό όσο και από τους πελάτες. Η καθημερινή αλλαγή σεντονιών και πετσετών των πελατών, για παράδειγμα, συνεπάγεται συχνότερη χρήση του πλυντηρίου και κατ' επέκταση κατανάλωση μεγάλων ποσοτήτων νερού και ενέργειας. Επίσης οι συσκευασίες μιας χρήσης, τα γυάλινα μπουκάλια, το χαρτί και οι συσκευασίες των προϊόντων ατομικής υγιεινής, που χρησιμοποιούνται στα επισιτιστικά τμήματα της επιχείρησης, καθώς επίσης στα δωμάτια των πελατών, στα γραφεία της διοίκησης, κ.λπ., αυξάνουν τον όγκο των απορριμμάτων του ξενοδοχείου καθημερινώς. Τα απορρίμματα αυτά καταλήγουν συνήθως σε σκουπιδότοπους, οι οποίοι μολύνουν τον αέρα και το χώμα. Όλα αυτά τα φαινόμενα υποβάθμισης του περιβάλλοντος έγιναν αντιληπτά μόλις τις τελευταίες δεκαετίες. Δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον από την διαδικασία παραγωγής και κατανάλωσης τουριστικών υπηρεσιών έχουν παρατηρηθεί από το τέλος του περασμένου αιώνα. Αν όμως αναλογιστούμε ότι πριν 100 χρόνια μόνο λίγοι εκλεκτοί απολάμβαναν τη μαγεία των τουριστικών ταξιδιών ενώ στις ημέρες μας, μόνο οι αφίξεις διεθνών τουριστών πλησιάζουν τα 600 εκατομμύρια (ο εσωτερικός τουρισμός είναι πολύ μεγαλύτερος από αυτό το νούμερο), υπολογίζεται δε να ξεπεράσει το ένα δισεκατομμύριο το έτος 2012, σύμφωνα με τους υπολογισμούς του Παγκόσμιου Οργανισμού Τουρισμού, τότε δεν χρειάζεται και πολύ φαντασία για να καταλάβουμε τις δυσμενείς συνέπειες στο περιβάλλον.

Βέβαια, οι επιπτώσεις του τουρισμού στο περιβάλλον δεν είναι μόνο αρνητικές. Η άνοδος λ.χ. του βιοτικού επιπέδου και η προσπάθεια βελτίωσης του τουριστικού προϊόντος έχουν οδηγήσει σε παρεμβάσεις, ιδίως σε αρχαιολογικούς τόπους και μνημεία που είχαν ως συνέπεια τη διάσωσή τους από τη φθορά και την ολική καταστροφή.

Βασικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις μιας ξενοδοχειακής μονάδας είναι ενδεικτικά:

- Κατανάλωση ενέργειας (στην Ελλάδα βάσει της έρευνας του τμήματος

Μηχανολόγων Μηχανικών του ΑΠΘ, ο ευρύτερος ξενοδοχειακός κλάδος καταναλώνει το 10% της συνολικής ενεργειακής κατανάλωσης -8,1% επί του ΑΕΠ), ενώ περίπου το 9% του συνολικού λειτουργικού κόστους ενός ξενοδοχείου ξοδεύεται στην ενέργεια.

- κατανάλωση άλλων φυσικών πόρων (κυρίως νερό, χαρτί).

- χρήση και αποθήκευση επικίνδυνων χημικών ουσιών (για δραστηριότητες καθαρισμού και απολύμανσης).

- αέριες εκπομπές (από κουζίνα, μηχανοστάσια).

- στερεά και υγρά απόβλητα (οργανικά απόβλητα, απορρυπαντικά, χημικά, λίπη και λάδια, φυτοφάρμακα και βαρέα μέταλλα).

- θόρυβος και όχληση (από μηχανοστάσια, chillers, φορτοεκφόρτωση προμηθειών).

Βασικοί περιβαλλοντικοί στόχοι που θα μπορούσαν να ενσωματωθούν σε ένα ολοκληρωμένο σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης από μια ξενοδοχειακή μονάδα θα μπορούσαν να είναι ενδεικτικά:

- έλεγχος και ορθολογιστική χρήση χημικών και επικίνδυνων ουσιών.

- μείωση της πιθανότητας ρύπανσης των υπογείων υδάτων και εδάφους.

- εκπαίδευση προσωπικού για σωστή αποθήκευση χημικών και επικίνδυνων ουσιών.

- επαναχρησιμοποίηση νερού (back wash).

- διαχείριση άλλων στερεών και υγρών αποβλήτων.

- εξοικονόμηση ενέργειας.

Η Tuv Austria Hellas διαθέτει σημαντική πείρα στην πιστοποίηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης ξενοδοχειακών μονάδων. Οι επιθεωρητές της είναι εξειδικευμένοι, κατάλληλα καταρτισμένοι και πιστοποιημένοι, έχοντας πάντα κατά νου την κεντρική πολιτική του Φορέα Πιστοποίησης προς την εξυπηρέτηση του πελάτη και την παροχή προστιθέμενης αξίας στην επιθεωρούμενη επιχείρηση. [Ηγουμενάκης Ν. , Κραβαρίτης Κ. , Λύτρας Π., (1999) “Εισαγωγή στον Τουρισμό”]

1.3 Συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης σχετικά με τον τουρισμό

Το σημαντικό εύρος των εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης που έχουν αναπτυχθεί για τον κλάδο του τουρισμού – ορισμένα από τα οποία θα αναπτυχθούν στην συνέχεια – δίνει τη δυνατότητα στις τουριστικές επιχειρήσεις να υιοθετήσουν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον, συμβάλλοντας στην προστασία του και ικανοποιώντας τις απαιτήσεις μεγάλου αριθμού επισκεπτών σ' ολόκληρο τον κόσμο. Υπάρχουν εργαλεία που αφορούν στη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής διαχείρισης μίας τουριστικής επιχείρησης (συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης), στην ικανοποίηση μίας σειράς κριτηρίων και προϋποθέσεων έτσι ώστε η συγκεκριμένη δραστηριότητα να θεωρείται φιλική προς το περιβάλλον (συστήματα απονομής οικολογικού σήματος). Έχουν θεσπιστεί, επίσης, εθνικά και ευρωπαϊκά βραβεία για την καλύτερη περιβαλλοντική επίδοση μεταξύ των τουριστικών επιχειρήσεων και έχουν υιοθετηθεί απλούστερα εκπαιδευτικά μέσα για την περιβαλλοντική διαχείριση των επιχειρήσεων, όπως οι εκδόσεις και οι κώδικες καλής πρακτικής του Περιβαλλοντικού Προγράμματος των Ηνωμένων Εθνών (United Nations Environment Programme). Παρόλο που τέτοιου είδους εργαλεία και πρωτοβουλίες μπορούν να αξιοποιηθούν από το σύνολο του ιδιωτικού τομέα, ορισμένες θεωρούνται καταλληλότερες για μεγάλου μεγέθους ξενοδοχειακές μονάδες ενώ άλλες προτείνονται για τουριστικές επιχειρήσεις μικρότερου μεγέθους.

Η ανάπτυξη, εφαρμογή και πιστοποίηση εθελοντικών συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης διεθνούς εμβέλειας όπως το πρότυπο της σειράς ISO 14001 και το Κοινοτικό Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου (Eco Management and Audit Scheme –EMAS) δίνουν τη δυνατότητα στις τουριστικές επιχειρήσεις να αναπτύξουν περιβαλλοντική πολιτική και παράλληλα να εισαγάγουν διαχειριστικές και τεχνικές πρακτικές για την υλοποίηση συγκεκριμένων ποιοτικών και ποσοτικών στόχων, σαφώς καθορισμένων και δεσμευτικών για την ανώτατη διοίκηση. Στο πλαίσιο αυτό η υιοθέτηση τέτοιων συστημάτων για την ανώτατη διοίκηση. Στο πλαίσιο αυτό η υιοθέτηση τέτοιων συστημάτων από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις μπορεί να δημιουργήσει σημαντικά περιβαλλοντικά και επιχειρηματικά οφέλη, όπως:

- 1) Μείωση της κατανάλωσης των φυσικών πόρων (νερού και ενέργειας) και του λειτουργικού κόστους της επιχείρησης.

2) Ανάπτυξη των δεξιοτήτων των εργαζομένων της επιχείρησης συμβάλλοντας σε αποτελεσματικότερη διοίκηση.

3) Βελτίωση των γενικών διοικητικών δομών και διαδικασιών διοίκησης, αναγνωρίζοντας την περιβαλλοντική διαχείριση αναπόσπαστο κομμάτι της εφαρμογής συστημάτων διαχείρισης ολικής ποιότητας (Total Quality Management).

4) Βελτίωση της δημόσιας εικόνας της επιχείρησης, ενισχύοντας παράλληλα την ανταγωνιστική της θέση με την υιοθέτηση προτύπων επιχειρηματικής αριστείας (EFQM).

5) Προστασία και αναβάθμιση του τοπικού περιβάλλοντος μέσω βελτιωμένης συνεργασίας με τους εξωτερικούς συνεργάτες, τους προμηθευτές, τους τοπικούς φορείς και τους κατοίκους του τουριστικού προορισμού.

Παράλληλα, η ανάπτυξη και η εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης δημιουργεί ορισμένες υποχρεώσεις και δαπάνες, όπως η αμοιβή των εξωτερικών συμβούλων και φορέων πιστοποίησης, η αγορά νέου τεχνολογικού εξοπλισμού και η απασχόληση προσωπικού αρμόδιου για την υλοποίηση και παρακολούθηση του συστήματος.

Η αναθεώρηση του Κοινοτικού Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS) από τον Κανονισμό 761/2001 επιτρέπει πλέον τη συμμετοχή ξενοδοχειακών μονάδων και επιχειρήσεων του τουριστικού τομέα. Τα κύρια μέσα για τη συνεχή βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης, όπως αυτά καθορίζονται από τον Κανονισμό, είναι αρχικά η εκτίμηση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων του φορέα, στη συνέχεια μία δημόσια διατυπωμένη περιβαλλοντική πολιτική καθώς και ένα ευέλικτο και προσαρμοστικό σύστημα διαχείρισης. Τελικός στόχος είναι η σύνταξη της περιβαλλοντικής δήλωσης και η πιστοποίηση της επιχείρησης από ένα ανεξάρτητο επιθεωρητή περιβάλλοντος. Σημαντικό στοιχείο του Κανονισμού αποτελεί, επίσης, η προώθηση της ευαισθητοποίησης και της ενημέρωσης του κοινού καθώς και η πραγματοποίηση κατάλληλων προγραμμάτων κατάρτισης και εκπαίδευσης. Το διεθνές πρότυπο ISO 14001 παρουσιάζει σημαντικές ομοιότητες με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό με την ουσιαστική διαφορά ότι δεν απαιτεί την κατάρτιση και κοινοποίηση της περιβαλλοντικής δήλωσης.

Η σημαντική εμπειρία κατά την υιοθέτηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης από τον ιδιωτικό τομέα στην Ελλάδα έδειξε ότι:

1. Οι ελληνικές ξενοδοχειακές επιχειρήσεις δείχνουν ζωνφό ενδιαφέρον για την υιοθέτηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης λόγω της αναγνώρισης

ότι υψηλής ποιότητας περιβάλλον είναι απαραίτητη συνθήκη για τουριστική ανάπτυξη.

2. Οι μεμονωμένες πρωτοβουλίες και ενέργειες αρκετών ξενοδοχείων δεν μπορούν εύκολα να αποδώσουν αν δεν υπάρχει συντονισμός σε ευρύτερο επίπεδο με συλλογικούς επιχειρηματικούς φορείς και συνεργασία με την τοπική αυτοδιοίκηση.

3. Υπάρχει σημαντικό έλλειμμα ενημέρωσης σε θέματα περιβαλλοντικής νομοθεσίας και τεχνολογικών προστασίας του περιβάλλοντος, ενώ η εποχιακή λειτουργία πολλών ξενοδοχειακών μονάδων δεν ευνοεί την πιστοποίηση τυπικών συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης.

Παράλληλα με την εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης, κατάλληλα οικολογικά σήματα ή σφραγίδες περιβαλλοντικής ποιότητας έχουν αναπτυχθεί σε τοπικό ή περιφερειακό επίπεδο που έχουν ως στόχο την εφαρμογή βέλτιστων τεχνικών λύσεων κατά την πρόληψη και την αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προέρχονται από τη λειτουργία των τουριστικών επιχειρήσεων. Εκτιμάται ότι στην Ευρώπη λειτουργούν 30 έως 40 τέτοια σχήματα για τον τομέα του τουρισμού, ενδεικτικά αναφέροντας το Nordic Ecolabelling (Σκανδιναβία), το Embel (Καταλονία –Ισπανία), το Environmental Quality Seal “Dehoga” (Γερμανία), το Green Key (Δανία) και το Green Suitcase της Ένωσης Οικολογικού Τουρισμού στην Ευρώπη. Η προσέγγιση αυτή βασίζεται στον Κανονισμό 1980/2000 για το Κοινοτικό Σύστημα Απονομής Οικολογικού Σήματος (European Ecolabel), ο οποίος αποσκοπεί στο σχεδιασμό, παραγωγή και προώθηση προϊόντων και υπηρεσιών που έχουν μειωμένες περιβαλλοντικές επιπτώσεις καθ’ όλη την διάρκεια του κύκλου ζωής τους καθώς και στην κατάλληλη ενημέρωση των καταναλωτών.

Γενικά μπορεί να αναφερθεί ότι η ανάπτυξη ενός οικολογικού σήματος για τις τουριστικές επιχειρήσεις βασίζεται σε τρία κύρια στάδια:

1. Προσδιορισμός των τεχνικών απαιτήσεων για την ελαχιστοποίηση των περιβαλλοντικών πιέσεων από τη λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων και των τουριστικών επιχειρήσεων.

2. Καθορισμός κριτηρίων απονομής του οικολογικού σήματος.

3. Έλεγχος της εφαρμοσιμότητας των κριτηρίων απονομής αυτού.

Η ανάπτυξη ενός τέτοιου συστήματος εξαρτάται και έχει άμεση σχέση με τις ιδιαιτερότητες του τουριστικού προορισμού ή της ευρύτερης περιοχής στην οποία αναφέρεται. Τα χαρακτηριστικά των ξενοδοχειακών μονάδων, το φυσικό, πολιτισμικό

και κοινωνικό-οικονομικό περιβάλλον, το είδος των επισκεπτών αποτελούν ορισμένους από τους κρίσιμους παράγοντες που θα εξειδικεύσουν τα κριτήρια απονομής ενός συστήματος οικολογικού σήματος. Σε κάθε περίπτωση και ιδιαίτερα για την ελληνική πραγματικότητα ένα τέτοιο σύστημα θα πρέπει να βασίζεται σε κριτήρια που είναι αποτελεσματικά και εύκολο να εφαρμοστούν, που θα δίνουν έμφαση σε διαχειριστικά μέτρα και τεχνικές λύσεις με χαμηλό κόστος ενώ θα συμβάλουν στην ανάδειξη των τοπικών χαρακτηριστικών και ιδιαιτεροτήτων του κάθε προορισμού.

Αναγνωρίζοντας την ανάγκη για επέκταση του κοινοτικού συστήματος απονομής οικολογικού σήματος στον τομέα των υπηρεσιών και ειδικότερα στον τουριστικό τομέα και τη σημαντική συμβολή του στην προστασία του περιβάλλοντος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προχώρησε – τον Απρίλιο του 2003 – στην θέσπιση προδιαγραφών για την απονομή οικολογικού σήματος για τα τουριστικά καταλύματα.

Οι προδιαγραφές αυτές έχουν στόχο τον/ τη:

- Περιορισμό της κατανάλωσης ενέργειας και νερού.
- Μείωση στερεών και υγρών αποβλήτων.
- Προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και της χρήσης ουσιών που εμπεριέχουν μικρότερους κινδύνους στο περιβάλλον.
- Προώθηση της ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης των επισκεπτών αλλά και των εργαζόμενων στον τουριστικό τομέα.

Ενδεικτικά, τα υποχρεωτικά κριτήρια έχουν ως εξής:

Ενέργεια

- Τουλάχιστον 22% της ηλεκτρικής ενέργειας θα πρέπει να παράγεται από ανανεώσιμες πηγές, όταν υπάρχει πρόσβαση σ' αυτές.
- Τουλάχιστον 23% της ηλεκτρικής ενέργειας που χρησιμοποιείται για θέρμανση χώρων και νερού χρήσης θα πρέπει να προέρχεται από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- Εάν δεν υπάρχει αυτόματος διακόπτης για να σβήνουν τα φώτα στο δωμάτιο, επισημάνσεις σε εμφανή θέση παροτρύνουν τους επισκέπτες να σβήνουν τα φώτα όταν εγκαταλείπουν τα δωμάτια

Νερό

- Η παροχή νερού από τις βρύσες νερού και ντους δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τα 12 λίτρα /λεπτό

- Στα λουτρά και τα αποχωρητήρια υπάρχουν οι κατάλληλες πληροφορίες που να ενημερώνουν τον επισκέπτη πως μπορεί να συνεισφέρει στην εξοικονόμηση νερού από το τουριστικό κατάλυμα

- Ο επισκέπτης ενημερώνεται σχετικά με την τουριστική πολιτική του καταλύματος σύμφωνα με την οποία τα σεντόνια και οι πετσέτες αλλάζονται είτε αφού το ζητήσει είτε άπαξ την εβδομάδα για χαμηλής κατηγορίας καταλύματα

- Όλα τα λύματα πρέπει να υπόκεινται σε καθαρισμό

Απορρυπαντικά-Απολυμαντικά

- χρησιμοποιούνται μόνο όπου είναι αναγκαίο προκειμένου να πληρούνται οι προβλεπόμενες από το νόμο απαιτήσεις υγιεινής.

Απορρίμματα & απόβλητα

- Υπάρχουν επαρκή δοχεία ώστε οι επισκέπτες να έχουν την δυνατότητα να διαχωρίζουν τα απορρίμματα σύμφωνα με το τοπικό ή εθνικό σύστημα.

- Το προσωπικό διαχωρίζει τα επικίνδυνα απόβλητα και επιδιώκεται η κατάλληλη διάθεσή τους.

- Εκτός εάν απαιτείται από τη νομοθεσία, κανένα από τα ακόλουθα προϊόντα μιας χρήσης δεν χρησιμοποιούνται στα δωμάτια και τα εστιατόρια: είδη καλλωπισμού – υγιεινής «μιας χρήσης», ποτήρια, πιάτα και μαχαιροπήρουνα.

Άλλες υπηρεσίες

- Χώρος απαγόρευσης καπνίσματος υπάρχει σ' όλους τους κοινόχρηστους χώρους

Επιπλέον, με τα υποχρεωτικά κριτήρια, υπάρχουν και προαιρετικά κριτήρια που πριμοδοτούν ένα τουριστικό κατάλυμα κατά την αίτησή του για απονομή οικολογικού σήματος, όπως η χρήση φωτοβολταϊκού ή αιολικού συστήματος παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας, η κατασκευή του κτιρίου με βάση τους κανόνες της βιοκλιματικής αρχιτεκτονικής, η καλλιέργεια οικολογικών κήπων, η καταχώριση κατά EMAS ή ISO 14001 του ίδιου του καταλύματος και των προμηθευτών.

Η απόκτηση οικολογικού σήματος ακολουθεί μία απαιτητική διαδικασία που περιλαμβάνει τόσο διαχειριστικές όσο και τεχνικές προσαρμογές που θα διέπουν τις εισροές, τις εκροές και τις διοικητικές διαδικασίες μίας ξενοδοχειακής επιχείρησης. Παράλληλα όμως, τα οφέλη που θα αποκομίσει ένα τέτοιο τουριστικό κατάλυμα είναι πολλαπλά και σημαντικά, βελτιώνοντας τις περιβαλλοντικές του επιδόσεις, μειώνοντας το λειτουργικό του κόστος αλλά και προσελκύοντας περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένους επισκέπτες και tour operators.

Άλλα εργαλεία περιβαλλοντικής διαχείρισης

Τόσο τα συστήματα περιβαλλοντικής διαχείρισης όσο και το κοινοτικό σύστημα απονομής οικολογικού σήματος για τα τουριστικά καταλύματα αποτελούν ολοκληρωμένες και τυπικές παρεμβάσεις για την προστασία του περιβάλλοντος που ενώ μπορούν να αποδώσουν σημαντικά οφέλη, ιδιαίτερα στις περιπτώσεις εκείνες που εφαρμόζεται ήδη κάποιο σύστημα διαχείρισης (πχ ISO 9000), απαιτούν κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίησή τους εξειδικευμένο προσωπικό, χρόνο και τη δέσμευση οικονομικών πόρων. Πολλές τουριστικές επιχειρήσεις, ιδιαίτερα μικρού και πολύ μικρού μεγέθους, δεν θα είναι εύκολο να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις και ίσως συναντήσουν δυσχέρειες κατά την αξιοποίηση τέτοιων εργαλείων. Ακριβώς γι' αυτές τις περιπτώσεις έχουν αναπτυχθεί, από διεθνείς τουριστικούς και περιβαλλοντικούς οργανισμούς, απλοί οδηγοί καλής πρακτικής, τεχνικά εγχειρίδια και άλλες πρωτοβουλίες (π.χ. Green Hotelier, Environmental Management for Hotels, Environmental Action Pack for Hotels, Going Green Makes Cents, EcoNett, Green Globe) που στοχεύουν στην ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των επιχειρηματιών του κλάδου για θέματα περιβάλλοντος, ενώ προτείνουν ορισμένες χαμηλού κόστους προσαρμογές και σχετικά απλά τεχνικά μέσα για όλες τις εταιρίες που εμπλέκονται με τον τουρισμό και την αναψυχή. Το «Πακέτο Περιβαλλοντικής Δράσης για Ξενοδοχεία» (Environmental Action Pack for Hotels), που έχει αναπτυχθεί από τη Διεθνή Ένωση Ξενοδοχειακών Μονάδων (International Hotel Association) και το Περιβαλλοντικό Πρόγραμμα των Ηνωμένων Εθνών αποτελεί ένα τέτοιο απλό εργαλείο. Αρχικά, προτείνει μία κατανοητή περιβαλλοντική πολιτική ενώ στην συνέχεια παρουσιάζει απλούς και σαφείς τρόπους για τη μέτρηση της περιβαλλοντικής επίδοσης μία τουριστικής μονάδας σε βασικούς τομείς, όπως είναι η ενέργεια, τα στερεά απόβλητα, η χρήση νερού και η συνεργασία με προμηθευτές, δίνοντας παράλληλα πρακτικές, εφαρμόσιμες και χαμηλού κόστους συμβουλές για τη βελτίωση των «αδυναμιών» που θα εντοπισθούν.

1.4 Οι προοπτικές για την εφαρμογή των εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης στην Ελλάδα

Παρόλη την επάρκεια και σημαντική ποικιλία των εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης για τον κλάδο του τουρισμού, παρατηρείται περιορισμένο ενδιαφέρον από

μέρους των ελληνικών τουριστικών επιχειρήσεων στην υιοθέτηση τέτοιων εθελοντικών σχημάτων και προτύπων. Γενικότερα, η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στον ελληνικό τουρισμό έχει αποτελέσει μία επίπονη διαδικασία, με την ανάπτυξη εθνικής πολιτικής για βιώσιμη τουριστική ανάπτυξη να αποτελεί σημαντική προτεραιότητα.

Η ελλιπής και αποσπασματική πληροφόρηση για τα οφέλη αλλά και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την υιοθέτηση των εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης αποτελεί ένα σημαντικό περιορισμό για την περαιτέρω διάδοσή τους στην ελληνική τουριστική βιομηχανία, ιδιαίτερα στις επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους. Μέχρι τώρα, η κοινή αντίληψη για την ανάπτυξη και πιστοποίηση συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης συνδεόταν με υψηλό κόστος (για την απόκτηση τεχνολογικού εξοπλισμού, την αμοιβή των εξωτερικών συμβούλων και φορέων πιστοποίησης καθώς και την απασχόληση μόνιμου προσωπικού) καθώς και με σημαντικές ανάγκες σε εξειδικευμένο προσωπικό, ενώ τα απορρέοντα οφέλη δεν φαίνονταν ικανά να αντισταθμίσουν τις ανάγκες σε προσωπικό και οικονομικούς πόρους που θα προέκυπταν από μια τέτοια δέσμευση. Ταυτόχρονα, η περιορισμένη ζήτηση για τουριστικές υπηρεσίες φιλικές προς το περιβάλλον, ιδιαίτερα από την εγχώρια αγορά και η έμφαση στο κόστος ως κριτήριο επιλογής τουριστικού καταλύματος ευνοούν τη διατήρηση των «παραδοσιακών» προτύπων παροχής τουριστικών υπηρεσιών. Τέλος, η απουσία οικονομικών κινήτρων και επιδοτήσεων στις επιχειρήσεις που υιοθετούν πρακτικές φιλικές προς το περιβάλλον καθώς και ορισμένα δομικά χαρακτηριστικά του ελληνικού τουριστικού κλάδου (μεγάλος αριθμός τουριστικών μονάδων πολύ μικρού και μικρού μεγέθους, εποχιακή λειτουργία τους, παροχή τουριστικών υπηρεσιών ως υποστηρικτική επιχειρηματική δραστηριότητα, κ.λπ) έχουν συμβάλλει στην περιορισμένη αποδοχή των εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης από την πλειονότητα των ελληνικών επιχειρήσεων. Αντίθετα, οι μεγάλοι μεγέθους εκπρόσωποι του κλάδου του τουρισμού έχοντας πρόσβαση σε πιο εξειδικευμένο ανθρώπινο δυναμικό, διαθέτοντας επαρκείς οικονομικούς πόρους αλλά, κυρίως ερχόμενες σε επαφή και αναπτύσσοντας σταθερές συνεργασίες με διεθνείς αγορές και αναγνωρίζοντας άμεσα τα σημαντικά πλεονεκτήματα που θα αποκομίσουν από την υιοθέτηση περιβαλλοντικών εργαλείων, παρουσιάζουν μεγάλη κινητικότητα προς την κατεύθυνση αυτή.

Παρόλα αυτά, λόγω της ιδιαιτερότητας και ευαισθησίας του ελληνικού περιβάλλοντος αλλά και της σημαντικής ανάγκης για διαφοροποίηση και ενίσχυση του ελληνικού τουριστικού προϊόντος με βάση τις σύγχρονες διεθνείς τάσεις καθώς και του ανταγωνισμού σε παγκόσμιο και περιφερειακό επίπεδο, η άμεση διάδοση και υιοθέτηση

της περιβαλλοντικής διαχείρισης επιβάλλεται από ολοένα και μεγαλύτερο αριθμό τουριστικών επιχειρήσεων. Παράλληλα, η συγκυρία των Ολυμπιακών Αγώνων του 2004 απαιτεί, εκτός από την διεξαγωγή φιλικών προς το περιβάλλον αγώνων, τη συνολική κινητοποίηση της πολιτείας, του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών προς την αναβάθμιση του ελληνικού περιβάλλοντος και της ποιότητας ζωής. Άλλωστε, η περίοδος των Ολυμπιακών Αγώνων θα αποτελέσει πρόκριμα για το είδος των προσφερόμενων τουριστικών υπηρεσιών, καθορίζοντας τη ζήτηση για τουριστικές υπηρεσίες στο μέλλον.

Στο πλαίσιο αυτό, μία στρατηγική για την προώθηση της περιβαλλοντικής διαχείρισης στον κλάδο του τουρισμού θα μπορούσε να διαρθρωθεί γύρω από τους εξής άξονες – προτεραιότητας:

- Παροχή έγκυρης και αξιόπιστης πληροφόρησης σε σχέση με τα οφέλη, τους περιορισμούς και τις απαιτήσεις κατά την υιοθέτηση εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης στις επιχειρήσεις του κλάδου.
- Τεχνική υποστήριξη των τουριστικών επιχειρήσεων προς την εφαρμογή τέτοιων προτύπων μέσω της έκδοσης ειδικών εγχειριδίων και διενέργειας σεμιναρίων κατάρτισης.
- Παροχή οικονομικών κινήτρων μέσω τομεακών και περιφερειακών επιχειρησιακών προγραμμάτων για την εφαρμογή ολοκληρωμένων εργαλείων περιβαλλοντικής διαχείρισης.
- Πραγματοποίηση υποστηρικτικών ενεργειών, όπως προβολή των ευαισθητοποιημένων τουριστικών επιχειρήσεων στην Ελλάδα και στο εξωτερικό, την καθιέρωση εθνικού βραβείου περιβάλλοντος για τις τουριστικές επιχειρήσεις, κ.λπ.

Μια τέτοια στρατηγική, θα απαιτούσε την κινητοποίηση και συντονισμένη συνεργασία όλων εκείνων των φορέων που εμπλέκονται στην ανάπτυξη του ελληνικού τουριστικού προϊόντος: της πολιτείας, του ιδιωτικού τομέα (ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, tour operators, κλπ) και των συλλογικών εκπροσώπων τους, των περιβαλλοντικών οργανώσεων και των καταναλωτών. Αν και κάθε μία από τις κατηγορίες αυτές έχει συχνά διαφορετικούς στόχους ή προοπτικές ως προς την ανάγκη, το εύρος και τα μέσα προστασίας του περιβάλλοντος για τη στήριξη του τουρισμού, η συνεργασία τους μπορεί να οργανωθεί στη βάση μιας κοινής πλατφόρμας, για τη βιώσιμη ανάπτυξη του τουρισμού.

Ειδικότερα, η πολιτεία είναι εκείνη που έχει τη δυνατότητα να θέσει τα κίνητρα για τον περιβαλλοντικό αναπροσδιορισμό του ιδιωτικού τομέα στο τομέα του τουρισμού ενώ, σε στενή συνεργασία με τους συλλογικούς φορείς, να συμβάλει στην ευαισθητοποίηση και υποστήριξη των τουριστικών μονάδων κατά την ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στην λειτουργία τους και την εφαρμογή τέτοιων εργαλείων. Παράλληλα, η κοινωνία των πολιτών οφείλει να αναθεωρήσει τα καταναλωτικά της πρότυπα προς μία

βιώσιμη κατεύθυνση, προωθώντας και επιβραβεύοντας περιβαλλοντικά υπεύθυνες επιχειρηματικές πρακτικές.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: ΕΝΕΡΓΕΙΕΣ

2.1 Γιατί πρέπει Ξενοδοχεία και Εστιατόρια να Ανακυκλώνουν;

✓ Η ανακύκλωση μπορεί να μειώσει τις λειτουργικές δαπάνες ξενοδοχείων και εστιατορίων με την παρέκκλιση των υλικών από τη διάθεση.

Το Xerox Document University και το Washington Convention Center έχουν σώσει χιλιάδες δολάρια ετησίως με την ανακύκλωση των αποβλήτων τους.

✓ Η μείωση αποβλήτων μπορεί να μειώσει και τις δαπάνες αγοράς εκτός από τις δαπάνες διάθεσης.

Το Morrison House χρησιμοποιεί τις τεχνικές μείωσης αποβλήτων για να μειωθούν οι δαπάνες διάθεσης. Οι πετσέτες υφασμάτων χρησιμοποιούνται στους χώρους ανάπαυσης, τα παλαιά linens επαναχρησιμοποιούνται όπως τα κουρέλια, ένα σύστημα φίλτρων ύδατος εγκαταστάθηκε αντί της αγοράς εμφιαλωμένου ύδατος, και οι μεμονωμένες εφημερίδες δεν παρέχονται πλέον σε κάθε φιλοξενούμενο.

✓ Η ανακύκλωση καταδεικνύει μια δέσμευση ξενοδοχείων ή του εστιατορίου για την προστασία του περιβάλλοντος στους πελάτες, τις επιχειρήσεις και τους υπαλλήλους.

Τα Ben & Jerry της Τζωρτζία έχουν μια εταιρική δήλωση που περιλαμβάνει την προστασία του περιβάλλοντος. Το κατάστημα έχει ένα ασυνήθιστο πλαστικό πρόγραμμα ανακύκλωσης κουταλιών, το οποίο είναι τόσο δημοφιλές μεταξύ των πελατών έτσι ώστε φέρνουν τα πλαστικά εμπορεύματά τους από άλλα εστιατόρια στα Ben & του Jerry για να ανακυκλωθούν.

✓ Η ανακύκλωση σώζει πρώτες ύλες, ενέργεια και μειώνει την περιβαλλοντική ρύπανση.

! Η ανακύκλωση του γυαλιού σώζει 25-32% της ενέργειας που χρησιμοποιείται για να

γίνει το παρθένο γυαλί.

! Η ανακύκλωση του χαρτιού χρησιμοποιεί 60% λιγότερη ενέργεια από το χαρτί που πρόκειται να κατασκευαστεί από την παρθένα ξυλεία και μειώνει τους ρύπους κατά 50%,

! Τα ανακυκλωμένα δοχεία από χάλυβα και κασσίτερο σώζουν 74% της ενέργειας που χρησιμοποιείται για να παραχθούν από τις πρώτες ύλες.

! Η ανακύκλωση του χάλυβα μειώνει την κατανάλωση ενέργειας κατά 70%,

! Η ανακύκλωση του αλουμινίου χρησιμοποιεί 95% λιγότερη ενέργεια από την παραγωγή τους από τις πρώτες ύλες.

2.2 Βήμα 1: Ανάπτυξη μιας πολιτικής για το περιβάλλον

Αναφέρεται ουσιαστικά στην ένταξη της ανακύκλωσης στις πολιτικές της επιχείρησης.

Οφέλη μιας πολιτικής

Η ολοκληρωτική υποστήριξη μιας οργάνωσης είναι βασική για την επιτυχία του προγράμματος ανακύκλωσής. Οι διευθυντές πρέπει να καταλάβουν γιατί είναι σημαντικό να υπάρξει ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης, πρέπει, επίσης, να ξέρουν πώς ένα πρόγραμμα θα λειτουργήσει θετικά στις επιχειρησιακές διαδικασίες, συνολικά. Η διοικητική επικύρωση μιας πολιτικής για το περιβάλλον εξασφαλίζει ότι οι πόροι θα είναι διαθέσιμοι όταν απαιτούνται. Μια τέτοια πολιτική στέλνει ,επίσης, ένα μήνυμα σε όλους τους υπαλλήλους ότι η επιχείρηση είναι σοβαρή απέναντι στο πρόγραμμα ανακύκλωσης. Αυτή η δέσμευση θα βοηθήσει να προωθηθεί μια παρόμοια τοποθέτηση μεταξύ των υπαλλήλων και των πελατών της αν καθιερωθεί. Ένα τέτοιο μάχιμο πρόγραμμα θα χρειαστεί την πλήρη υποστήριξη και αποφασιστικότητα από κάθε υπάλληλο για να αποφέρει αποτελέσματα.

Πρώτα βήματα

1. Ανακοίνωση μιας δήλωσης πολιτικής της επιχείρησης που απεικονίζει τη δέσμευση της κορυφαίας διαχείρισης.
2. Καθορισμένοι στόχοι μείωσης που είναι συγκεκριμένοι και μετρήσιμοι, όπως μια μείωση 25% των απορριμμάτων που μεταφέρονται μακριά μέσα στους επόμενους 6 μήνες.
3. Γνωστοποίηση αυτής της πολιτικής έτσι ώστε είναι σαφής σε όλο το προσωπικό.

Εφαρμογή της πολιτικής

1. Για τις μικρότερες επιχειρήσεις: Ανάθεση σε έναν συντονιστή να διαχειριστεί ολόκληρο το πρόγραμμα ανακύκλωσης. Το πρόσωπο που επιλέγεται πρέπει να έχει πραγματικά ενδιαφέρον για την ανακύκλωση και να είναι ικανό να διασυνδέσει το προσωπικό με όλα τα επίπεδα οργάνωσης. Είναι ενδεδειγμένο να ενσωματωθούν οι ευθύνες ανακύκλωσης στην περιγραφή της εργασίας του υπαλλήλου.

2. Για τις μεγαλύτερες επιχειρήσεις: Καθιέρωση μιας "πράσινης ομάδας" που θα αναπτύξει και θα εκτελέσει το πρόγραμμα. Επιλογή των αντιπροσώπων από τα τμήματα που θα ασχοληθούν με το πρόγραμμα ανακύκλωσής. Είναι επίσης μια καλή ιδέα να υπάρξει ένας εκπρόσωπος για τους υπαλλήλους. Η ομάδα πρέπει να διοργανώνει συχνές συνεδριάσεις για να συζητήσει πώς το τμήμα τους συνεισφέρει και με ποιους τρόπους στο πρόγραμμα.

2.3 Βήμα 2: Εκτέλεση μιας επιθεώρησης αποβλήτων

Διερεύνηση ανακυκλώσιμων προϊόντων και πώς μια επιχείρηση μπορεί να εξοικονομήσει χρήματα με τη μείωση των αποβλήτων.

Τι είναι μια επιθεώρηση αποβλήτων;

Μια επιθεώρηση είναι μια απλή αξιολόγηση του τύπου και των ποσοτήτων αποβλήτων που η επιχείρηση παράγει. Μπορεί να βοηθήσει στην απόφαση για το ποια υλικά μπορούν να ανακυκλωθούν και πόσοι κάδοι συλλογής θα είναι απαραίτητοι.

Γιατί να γίνει επιθεώρηση αποβλήτων;

Δεν είναι όλα τα ξενοδοχεία ή τα εστιατόρια τα ίδια. Το ποσό αποβλήτων και ανακυκλωθέντων επηρεάζεται από μεταβλητές που διαφέρουν από μια επιχείρηση στην επόμενη. Πρέπει να εξετάζεται το ρεύμα αποβλήτων πριν εγκριθούν τα νέα προγράμματα για να βεβαιωθεί ότι ένα αγαθό είναι κατάλληλο για την επιχείρησή.

Πώς να διεξαχθεί μια επιθεώρηση αποβλήτων;

Μια προσέγγιση είναι να ταξινομηθούν και να ζυγιστούν διάφορα δείγματα των απορριμμάτων κατά τη διάρκεια του χρόνου. Αυτή η προσπάθεια θα παράσχει μια καλή λογιστική της σύνθεσης ρευμάτων αποβλήτων. Μια άλλη μέθοδος περιλαμβάνει μια αναθεώρηση των αρχείων αγοράς και αφαίρεσης αποβλήτων. Αυτά τα αρχεία μπορούν να βοηθήσουν για να αναπτύξουν μια αξιοπρεπή εκτίμηση των αποβλήτων μέσω αναζήτησης για υλικό όπως το ζαρωμένο χαρτόνι, και για τα μεγάλης αξίας υλικά όπως οι κασέτες

γραφίτη και τα δοχεία αλουμινίου. Αυτοί οι τύποι υλικών αποτελούν τους καλούς υποψηφίους για τη μείωση και την ανακύκλωση αποβλήτων. Ακολουθεί αναζήτηση σημείων για το ποιος τύπος αποβλήτων απορρίπτεται σε κάθε περιοχή. Ένα πέρασμα θα βοηθήσει να καθορισθεί το μέγεθος και η θέση των δοχείων συλλογής.

Αποτέλεσμα αναζητήσεων

Ο τύπος και το μίγμα των αποβλήτων που η κάθε εγκατάσταση παράγει θα είναι μοναδικά. Στην συνέχεια παρουσιάζονται μερικά χαρακτηριστικά υλικά που βρίσκονται στα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία. Χρήση ενός διαγράμματος όπως το ακόλουθο εξυπηρετεί την παρακολούθηση και την επιθεώρηση αποβλήτων. Τα βήματα 3 και 4 θα βοηθήσουν να προσδιορισθούν περαιτέρω τα υλικά στο ρεύμα αποβλήτων για την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση.

Χαρακτηριστικά απόβλητα

- 1 **Περιοχή γραφείων:** έγγραφα γραφείων, ζαρωμένα έγγραφα ή χαρτόνια, άλλα έγγραφα, δοχεία ποτών και μπουκάλια.
- 2 **Περιοχή Σίτισης:** δοχεία ποτών και μπουκάλια, εφημερίδες, αφάγωτα τρόφιμα .
- 3 **Κουζίνα:** απόβλητα τροφίμων, λίπος/πετρέλαιο, απόβλητα συσκευασίας όπως το ζαρωμένο χαρτόνι, παλέτες, δοχεία χάλυβα, δοχεία αλουμινίου, γυαλί και πλαστικά μπουκάλια .
- 4 **Δωμάτια φιλοξενουμένων:** εφημερίδες, περιοδικά, μπουκάλια, δοχεία .

Επαναξιολόγηση του συστήματος

Ένας βασικός λόγος για ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης είναι να μειωθούν οι δαπάνες αποκομιδής αποβλήτων. Μετά την εκτέλεση του προγράμματος ανακύκλωσης, πρέπει να διεξαχθεί μια δεύτερη επιθεώρηση αποβλήτων για να διαπιστωθεί εάν το πρόγραμμα έχει μειώσει σημαντικά το ποσό αποβλήτων που παράγεται. Εάν έχει, μπορεί να ακολουθήσει μείωση του προγράμματος συλλογής ή του μεγέθους του κάδου για να εξοικονομηθούν χρήματα στις δαπάνες διάθεσης απορριμμάτων.

2.4 Βήμα 3: Μείωση και επαναχρησιμοποίηση

Αποτροπή της δημιουργία αποβλήτων με την επαναχρησιμοποίηση των στοιχείων και τη μείωση της κατανάλωσης των πόρων. Εκτός από τα χρήματα εξοικονομείται και χρόνος με το να μην δημιουργούνται τα απόβλητα αρχικά. Η ιεραρχία της διαχείρισης των στερεών αποβλήτων απαιτεί τη μείωση και την επαναχρησιμοποίηση πριν την

ανακύκλωση. Μετά την επίτευξη της αρχικής επιθεώρησης αποβλήτων, ακολουθεί προσδιορισμός των υλικών για την επαναχρησιμοποίηση και τη μείωση. Παρακάτω είναι μερικές τεχνικές για τα εστιατόρια και τα ξενοδοχεία.

Αγορά

! Αίτηση στους προμηθευτές να παίρνουν πίσω τις συσκευασίες.

! Αίτηση στους προμηθευτές να ενημερώνουν για τα προϊόντα που περιέχουν ανακυκλωμένο περιεχόμενο, έχουν μειωμένη συσκευασία και συσκευάζονται με ανακυκλώσιμα υλικά.

! Καθορισμός των οδηγιών αγοράς για ενθάρρυνση στη χρήση του ανθεκτικού, επαναχρησιμοποιήσιμου εξοπλισμού, και των επαναχρησιμοποιήσιμων προϊόντων όπως το λινό και το επιτραπέζιο σκεύος.

! Αγορά ενός συστήματος διανομής για αντικατάσταση των μίας χρήσης αναλώσιμων προϊόντων των δωματίων όπως τα μπουκάλια σαμπουάν και λοσιόν.

Δωρεά

! Κρεμάστρες δωματίων που δεν είναι πλέον κατάλληλες για τη χρήση τους στους τοπικούς φορείς.

! Πετσέτες, καλύμματα, σαπούνι, σαμπουάν, στολές, και χρησιμοποιημένα έπιπλα σε ένα τοπικό καταφύγιο.

! Χαρτοκιβώτια αυγών, καλάθια φραουλών, μεταλλικά κουτιά σφαιρών αντισφαίρισης, πίνακας αφισών, και άλλα υλικά στα σχολεία ή στο κέντρα φύλαξης για τη χρήση στις τέχνες και τις δραστηριότητες τεχνών.

! Λουλούδια που χρησιμοποιήθηκαν για ένα συμπόσιο σε ένα τοπικό άσυλο ή ένα νοσοκομείο.

! Τρόφιμα αχρησιμοποίητα στις τοπικές τράπεζες τροφίμων. Τα απορρίμματα προϊόντων μπορούν να λιπανθούν στην περιοχή ή να δοθούν στους τοπικούς αγρότες για τη λίπανση.

Επαναχρησιμοποίηση

! Αποθήκευση τροφίμων στα επαναχρησιμοποιήσιμα εμπορευματοκιβώτια

! Παλαιές τσάντες χαρτιού για τη χρήση κατά το στράγγισμα του λίπους από τα ελεούσα τρόφιμα, αντί των χαρτοπετσετών.

! Μετατροπή λεκιασμένων τραπεζομάντιλων στις πετσέτες και τις ποδιές του αρχιμάγειρα. Λινά υφάσματα και παλαιά λινά για τα κουρέλια.

! Επαναχρησιμοποιήσιμα φίλτρα καφέ φίλτρου. Τα φίλτρα ποιότητας βαμβακιού, μεταξιού ή μετάλλων μπορούν να αντικαταστήσουν τα χαρτοκιβώτια των εστιατορίων φίλτρων χαρτιού που χρησιμοποιούνται ανά συνεχή έτη.

! Συλλογή και μεταπώληση του χρησιμοποιημένου μαγειρευμένου λίπους (πετρέλαια) πίσω σε έναν κατασκευαστή.

Ελαχιστοποίηση αποβλήτων

! Δοχεία πολλαπλής χρήσης για τη ζάχαρη, στάμνες για την κρέμα και μικρά πιάτα για το βούτυρο και τις μαρμελάδες.

! Πετσέτες υφασμάτων πολλαπλής χρήσης ή στεγνωτήρες καυτού αέρα στους χώρους ανάπαυσης.

! Αγορά ποτών με τη συμπύκνωση ή μαζική μορφή.

! Χρήση επαναληπτικής χρήσεως δοχείων καρυκευμάτων αντί των μεμονωμένων πακέτων

! Ελαχιστοποίηση της υπερβολικής χρήσης της μίας χρήσης και μη-ανακυκλώσιμης συσκευασίας.

! Χρήση της ελάχιστης συσκευασίας για το τύλιγμα των εξαγόμενων στοιχείων και προσφορά των προσυσκευασμένων τροφίμων στην ανακυκλώσιμη συσκευασία.

! Αγορά shelf-stable προμήθειες τροφίμων σε μεγάλη ποσότητα.

! Ανάπτυξη μόνιμης συνείδησης στους εργαζόμενους και ενθάρρυνση τους για χρήση κουπών ή φλιτζανιών πολλαπλής χρήσης για τα ποτά τους.

! Σερβίρισμα των καλαμακίων από ανακυκλώσιμο υλικό, από εγκεκριμένο υγειονομικό τμήμα παρά προ-τυλιγμένα, και προσφορά μόνο ενός ανά ποτό.

! Προσφορά στους πελάτες μιας έκπτωσης εάν φέρνουν τις κούπες, τα δοχεία, ή τις τσάντες τους.

! Τυποποιημένα καθημερινά specials σε έναν πίνακα κιμωλίας ή πίνακα χρήσεως μαρκαδόρου, παρά σε νέα φύλλα ανακοινώσεων κάθε ημέρα.

Προετοιμασία και αποθήκευση τροφίμων

! Ρύθμιση των επίπεδων των διαθέσιμων στα "προς φθορά" για μείωση των απόβλητων λόγω της επιδείνωσης ή της αφυδάτωσης.

! Χρήση των καθημερινών διαγραμμάτων παραγωγής για ελαχιστοποίηση και των περιττών απόβλητων.

! Όποτε είναι δυνατόν, προετοιμασία των τροφίμων κατά τη παραγγελία .

! Ρύθμιση του μεγέθους των μερίδων γεύματος εάν είναι συχνά επιστρεφόμενες ημιτελείς.

! Τύλιγμα των προϊόντων ψυκτήρων αεροστεγώς, με ετικέτα, και χρονολόγησής τους.

! Έλεγχος των παραδόσεων των προϊόντων προσεκτικά για το σάπιο ή χαλασμένο προϊόν, και επιστροφή οποιoδήποτε κάτω του μετρίου προϊόν.

! Καθαρισμός των δοχείων ψύξης και των ψυκτήρων για εξασφάλιση ότι τα τρόφιμα δεν

έχουν πέσει πίσω από το ράφι και δεν έχουν χαλάσει.

! Προκαθορισμός των κατεψυγμένων και ξηρών περιοχών αποθήκευσης για διευκόλυνση της πρόσβασης και του ελέγχου των προϊόντων.

2.5 Βήμα 4: Προσδιορισμός χώρου και υλικών ανακύκλωσης

Επιλογή προϊόντων προς ανακύκλωση

Με βάση τις διαπιστώσεις από την επιθεώρηση των αποβλήτων, ακολουθεί η επιλογή των πιθανών υλικών για την ανακύκλωση. Εάν ένα στοιχείο δεν ήταν υποψήφιο για τη μείωση ή την επαναχρησιμοποίηση αποβλήτων, θα πρέπει να υπάρξει συνεργασία με έναν μεταφορέα που προσφέρει υπηρεσίες ανακύκλωσης για να καθορισθούν ποια υλικά θα είναι οικονομικά να ανακυκλωθούν. Τα ακόλουθα υλικά είναι κοινά προϊόντα προς ανακύκλωση που συλλέγονται από τα ξενοδοχεία και τα εστιατόρια.

• **Χαρτί:** έγγραφα υπολογιστών, έγγραφα δεσμών, κιβώτια ζαρωμένου χαρτονιού, εφημερίδα, τηλεφωνικοί κατάλογοι, περιοδικά.

• **Μέταλλο:** δοχεία αλουμινίου, δοχεία κασσίτερου/χάλυβα

• **Γυαλί:** καφέ, πράσινα μπουκάλια και βάζα

• **Πλαστικά:** στενά μπουκάλια λαιμών φτιαγμένα από PET #1 και HDPE #2

• **Γραφείο:** κασέτες αντιγραφών και εκτυπωτών

• **Συντήρηση:** πετρέλαιο μηχανών, αντιψυκτικό, χρώμα

• **Άλλα:** ξύλινες παλέτες, εμπορευματοκιβώτια πολυστυρολίου

Συμβουλές συλλογής

Ένα καλό σύστημα συλλογής θα βοηθήσει στην αποκομιδή ενός υψηλού ποσοστού των προϊόντων προς ανακύκλωση.

! Τα δοχεία ανακύκλωσης και απορριμμάτων να φαίνονται διαφορετικά το ένα από το άλλο και είναι σαφώς χαρακτηρισμένα. Και οι δύο τύποι δοχείων πρέπει να είναι προσβάσιμοι στις περιοχές κουζινών και φραγμών έτσι ώστε οι υπάλληλοι να τους χρησιμοποιήσουν.

! Εάν ο χώρος είναι ένα πρόβλημα, σχεδιασμός ειδικού εξοπλισμού όπως, το γυαλί και οι πλαστικοί θραυστήρες, για μείωση του όγκου των ανακυκλώσιμων υλικών.

! Τα δοχεία στις δημόσιες περιοχές πρέπει να είναι καλώς τοποθετημένα. Είναι καλύτερο

να επιλεγτούν τα δοχεία με τις εξειδικευμένες ενάρξεις, όπως μια τρύπα για τα δοχεία ή μια αυλάκωση για τις εφημερίδες, για αυτές τις περιοχές.

! Τα ξενοδοχεία και τα μοτέλ πρέπει να ανακυκλώνουν τα "υγρά" και "ξηρά" υλικά που παραλαμβάνονται μέσω των γραφείων τους, δωμάτια φιλοξενουμένων κ.ο.κ.

2.6 Βήμα 5: Συνεννόηση με το μεταφορέα αποβλήτων

Οι περισσότεροι μεταφορείς αποβλήτων προσφέρουν, επίσης, τις υπηρεσίες ανακύκλωσης. Εφόσον έχει προσδιορισθεί η δυνατότητα των προϊόντων ανακύκλωσης στο ρεύμα αποβλήτων, πρέπει να ανακαλυφθούν ποιες υπηρεσίες ανακύκλωσης είναι διαθέσιμες στην επιχείρηση. Μια καλή αρχή είναι ο υπάρχων ανάδοχος διάθεσης αποβλήτων σας. Οι περισσότεροι μεταφορείς αποβλήτων μπορούν να αναπτύξουν ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης που προσαρμόζεται σε κάθε επιχείρηση.

Ζητήματα ανακύκλωσης

Είναι σημαντικό να εξερευνηθεί ποιους τύπους ευκαιριών ανακύκλωσης ο ανάδοχος μπορεί να παρέχει. Ανάλογα με τις συνθήκες στην αγορά, ο ανάδοχος διάθεσης μπορεί να πληρώσει για το ανακυκλωμένο προϊόν, να το μεταφέρει μακριά με καμία πρόσθετη δαπάνη, ή να παρέχει τα μειωμένα ποσοστά για τους κάδους και τις περιοδικές επαναλήψεις. Εάν η επιχείρησή παράγει πολλά ανακυκλώσιμα προϊόντα είναι σημαντικό να ερευνηθεί αυτό το ζήτημα προσεκτικά δεδομένου ότι μερικές εταιρίες μπορούν να προσφέρουν πολύ καλύτερες παροχές για τα προϊόντα αυτά. Ο μεταφορέας αποβλήτων μπορεί να βοηθήσει στην οργάνωση του προγράμματος ανακύκλωσής με την υποβολή προτάσεων των κατάλληλων κάδων που χρησιμοποιούν και με την παροχή των εκπαιδευτικών υλικών για τους υπαλλήλους. Ανάλογα με τα φορτηγά και τον εξοπλισμό της επιχείρησης, ο μεταφορέας μπορεί να θελήσει να δώσει χωριστούς κάδους για τα απορρίμματα και για τα ανακυκλώσιμα. Είναι σημαντικό να ταξινομηθούν κατάλληλα και να προετοιμαστούν τα προϊόντα. Εάν όχι, θα καταλήξουν κοινά απορρίμματα. Εάν η επιχείρησή παράγει ένα μικρό ποσό ανακυκλώσιμων προϊόντων, οι ιδιωτικοί μεταφορείς δεν θα ενδιαφερθούν για τη συλλογή των υλικών. Σε αυτήν την κατάσταση είναι συχνά ευεργετικό να υπάρξει σύμπραξη με τις γειτονικές επιχειρήσεις για να παγιωθούν τα ανακυκλώσιμα και να υπάρξουν καλύτερες προσφορές. Μια άλλη επιλογή για τις μικρές επιχειρήσεις είναι να ελέγξουν τις τοπικές αρχές για να δουν εάν θα δεχτούν τα εμπορικά ανακυκλώσιμα προϊόντα στα δημόσια κέντρα ανακύκλωσης. Αυτά τα κέντρα

προορίζονται χαρακτηριστικά για οικιακή χρήση.

Ζητήματα διάθεσης

Ακόμη και με ένα καλό πρόγραμμα ανακύκλωσης, η επιχείρηση θα παραγάγει ακόμα απορρίμματα. Από την ανακύκλωση θα μειωθεί το ποσό των απορριμμάτων, αλλά πρέπει να μειωθούν και οι δαπάνες διάθεσης. Οι ενδεχόμενοι μεταφορείς θα πρέπει να βοηθήσουν την κάθε επιχείρηση για να υπολογιστεί αυτή η αποταμίευση και για να επιλεγεί το κατάλληλο εμπορευματοκιβώτιο απορριμμάτων. Τα εμπορευματοκιβώτια προσφέρονται συνήθως στα μεγέθη δύο, τεσσάρων, έξι, οκτώ και δέκα κυβικών γιαρδών. Ανάλογα με πόσο γρήγορα παίρνει τον κάδο γεμάτο, ο ανάδοχος διάθεσης πρέπει να είναι σε θέση στις χρονικές επαναλήψεις αναλόγως. Ενώ η σχεδιασμένη εβδομαδιαία συγκομιδή είναι αρκετά κοινή, οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις μπορούν να θελήσουν την υπηρεσία αρκετές φορές εβδομαδιαίως. Αντίθετα, οι μικρότερες επιχειρήσεις μπορούν απλά να θελήσουν να σχεδιάσουν την επανάληψη σε τηλεφωνική βάση. Εάν η επιχείρησή εμπύπτει σε αυτήν την μικρή κατηγορία, πρέπει να ξεκαθαριστεί το πόσο γρήγορα ο ανάδοχος θα αποκριθεί σε μια κλήση για την συγκομιδή.

Κόστος

Η τιμολόγηση για τις υπηρεσίες διάθεσης και ανακύκλωσης θα βοηθήσει να αποφασιστεί ποια υλικά να ανακυκλωθούν. Οι περισσότεροι ανάδοχοι διάθεσης προσφέρουν μηνιαίες αμοιβές, οι οποίες ενσωματώνουν ένα τέλος ενοικίου για τον κάδο, ένα καθορισμένο ποσό ανά συγκομιδή, τις πρόσθετες δαπάνες ή τις πιστώσεις για την ανακύκλωση, και τις προαιρετικές υπηρεσίες όπως την συγκομιδή του Σαββατοκύριακου ή την εσπευσμένη υπηρεσία. Οι ανάδοχοι ενθαρρύνουν χαρακτηριστικά τους πελάτες για να εισαγάγουν τουλάχιστον μια τρίχρονη συμφωνία, αλλά πολλοί θα συμφωνήσουν με έναν όρο σύντομο, όπως ένα έτος, λόγω αυξημένου ανταγωνισμού.

2.7 Βήμα 6: Αγορά ανακυκλωμένων προϊόντων

Η αγορά των ανακυκλωμένων προϊόντων δημιουργεί την απαίτηση για τα ανακυκλώσιμα που η επιχείρησή σας συλλέγει.

Γιατί αγορά ανακυκλωμένων προϊόντων;

Η συλλογή των ανακυκλώσιμων προϊόντων είναι μέρος της οικονομικής διαδικασίας που καθιστά την ανακύκλωση επιτυχή. Οι άλλες βασικές δραστηριότητες επανεπεξεργάζονται τα υλικά στα νέα προϊόντα και πωλούν αυτά τα προϊόντα στην αγορά. Εάν κανένας δεν αγοράσει τα ανακυκλωμένα προϊόντα, δεν θα υπάρξει καμία απαίτηση για τα δοχεία, τα μπουκάλια και το έγγραφο που η κάθε επιχείρησή παράγει και οι τιμές για αυτά τα υλικά θα πέσουν αναλόγως. Αυτή η σχέση εξηγεί γιατί είναι σημαντικό για την επιχείρησή να αγοράζει τα ανακυκλωμένα προϊόντα.

Ποια προϊόντα είναι διαθέσιμα;

Ενδιαφέροντα νέα προϊόντα κατασκευάζονται από ανακυκλώσιμα υλικά και κάνουν την εμφάνισή τους στην αγορά. Σειρά προϊόντων, από το συνηθισμένο έγγραφο γραψίματος στα διακοσμητικά κεραμίδια γυαλιού. Ο κατάλογος ακολούθως παρέχει μερικά παραδείγματα.

Διαθέσιμα ανακυκλωμένα προϊόντα

Û **Προϊόντα χάρτου:** μαντιλάκια προσώπου, πετσέτες από χαρτί, καλύμματα καθισμάτων τουαλετών, χαρτί τουαλετών, μενού, ύλη γραφείων.

Û **Προϊόντα γυαλιού:** κεραμίδια πατωμάτων, μπουκάλια και βάζα .

Û **Προϊόντα μετάλλων:** κονσέρβες από χάλυβα.

Û **Πλαστικά προϊόντα:** κάδοι γραφείων, τάπητες, μολυβοθήκες, δίσκοι γραφείων πλαστικοί φάκελοι .

Û **Άλλα:** κορδέλες εκτυπωτών, μελάνια.

Πώς αγοράζονται τα ανακυκλωμένα προϊόντα

Τα ανακυκλωμένα προϊόντα μπορούν να έχουν την ίση ή ανώτερη ποιότητα από τα παρθένα υλικά προϊόντα. Όπως με οποιαδήποτε αγορά, είναι σημαντικό να αξιολογηθεί η ποιότητα κάθε προϊόντος σε μεμονωμένη βάση. Μερικές φορές, οι πολιτικές αγοράς είναι τόσο αυστηρές που αποκλείουν την εκτίμηση μερικών ανακυκλωμένων προϊόντων. Προτείνεται αναθεώρηση των υπαρχόντων πολιτικών αγοράς για επιβεβαίωση ότι δεν αποτρέπεται η αγορά αυτών των αγαθών.

2.8 Βήμα 7: Εκπαίδευση και προώθηση

Εκπαίδευση των υπαλλήλων και των πελατών στο πρόγραμμα ανακύκλωσης. Η εκπαίδευση των υπαλλήλων και των πελατών θα εγγυηθεί την επιτυχία του προγράμματος ανακύκλωσής. Για να πετύχει το πρόγραμμα, έχει την ανάγκη οι εργαζόμενοι να

ακολουθήσουν με συνέπεια τους κανόνες για το χωρισμό του υλικού. Μερικές φορές οι πελάτες μπορούν επίσης να αναμιχθούν. Οι επιχειρήσεις πρέπει να προωθήσουν το πρόγραμμα ανακύκλωσής τους στους πελάτες τους ως σημάδι της αποδοτικότητας και της περιβαλλοντικής διαχείρισης. Κατά τη διάρκεια του χρόνου, οι άνθρωποι μπορούν να ξεχάσουν την πολιτική αυτή, οι υπενθυμίσεις και η προώθηση είναι μια τρέχουσα διαδικασία. Μερικές αρχές εκπαίδευσης εμφανίζονται κατωτέρω.

Υπάλληλοι

- ! Παροχή εκπαίδευσης ως τμήμα του νέου προσανατολισμού των υπαλλήλων.
- ! Γνωστοποίηση στο προσωπικό των στόχων για να ολοκληρωθεί η ανακύκλωση.
- ! Περιοδικά ,ενισχύστε την εκπαίδευση κατά τη διάρκεια των συνεδριάσεων του προσωπικού.

Πελάτες

- ! Προώθηση του προγράμματος στον εσωτερικό χώρο με διαγράμματα και αφίσες.
- ! Ένταξη πληροφοριών στη διαφήμισή.
- ! Αναφορά του προγράμματος στα πακέτα πληροφοριών των φιλοξενουμένων.
- ! Τοποθέτηση ενός εμπορευματοκιβώτιου ανακύκλωσης δίπλα στον απορριμμάτων.
- ! Έμφαση ώστε τα δοχεία ανακύκλωσης να ξεχωρίζουν.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ

3.1 Ben & Jerry's

Τοποθετημένο στην Τζωρτζία, το Ben & Jerry's είναι ένα κατάστημα παγωτού με την έδρα του στο Βερμόντ. Αυτή η περιοχή έχει 45 υπαλλήλους που όλοι συμμετέχουν στο πρόγραμμα ανακύκλωσης. Το κίνητρο του Ben & Jerry's για ανακύκλωση αποτελεί μέρος της κοινωνικής αποστολής της επιχείρησης. Η επιχείρηση προσπαθεί να "κινείται" όσο το δυνατόν περιβαλλοντικά επομένως, ήταν επιτακτικό να ξεκινήσει ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης απ' όταν εγκαινιάστηκε το πρώτο κατάστημα στην περιοχή της Ουάσιγκτον το 1989. Από τότε, το μέταλλο, το πλαστικό, το χαρτόνι και το γυαλί έχουν ανακυκλωθεί σε όλα τα καταστήματα της αλυσίδας. Το ευεργετικότερο μέρος του προγράμματος είναι ότι οι πελάτες είναι ενθουσιασμένοι για αυτές τις κινήσεις και συμμετέχουν ενεργά. Σε κάθε ένα από τα καταστήματα, υπάρχουν ενσωματωμένα ξύλινα δοχεία για να συλλεχθούν τα πλαστικά κουτάλια που χρησιμοποιούνται από τους θαμώνες. Μάλιστα, μερικοί πελάτες φέρνουν τώρα τα πλαστικά τους από άλλα εστιατόρια στην περιοχή για να τα ανακυκλώσουν στα Ben & Jerry's.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Πλαστικά κουτάλια, άλλα πλαστικά, χαρτόνι
- ii. **Μείωση κόστους:** Η ανακύκλωση εξοικονομεί χρήματα με την παρέκκλιση των αποβλήτων από την κανονική διάθεση των απορριμμάτων.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Περιλαμβάνει τα double-sided αντίγραφα, χρησιμοποιώντας άλλη πλευρά του εγγράφου για το απόρριμμα, και άλλη για το e-mail. Τα επαναχρησιμοποιήσιμα φλιτζάνια espresso που είναι για τους πελάτες του καταστήματος. Τα πλαστικά κύπελλα και τα ξυλάκια γρανίτας δίνονται στις σχολικές ομάδες για τη χρήση τους στις τέχνες και την κηπουρική, και στα θερμοκήπια, όπου τα ξυλάκια γρανίτας χρησιμεύουν ως ταμπέλες στα φυτά.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων προϊόντων:** Χαρτί φαξ, γραφική ύλη, αντικείμενα για δώρο (π.χ., πλαστικά φρίσμπι), πετσέτες χάρτου.
- v. **Εκπαίδευση:** Κατά τη διάρκεια των πρώτων δύο ημερών της κατάρτισης, οι νέοι υπάλληλοι ενημερώνονται για την περιβαλλοντική κατεύθυνση της επιχείρησης

συμπεριλαμβανομένης της ανακύκλωσης. Το κοινό βλέπει τα μόνιμα δοχεία για την πλαστική ανακύκλωση κουταλιών.

- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Πλήρης ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των υπαλλήλων και των θαμώνων για το πρόγραμμα ανακύκλωσης και ενθάρρυνση για επιλογή του σωστού κάδου.

3.2 Starbucks Coffee Company

Τα Starbucks Coffee Company είναι λιανοπωλητές ιδιαίτερων χαρακτηριστικών καφέ, με την εταιρική έδρα τους στο Σιάτλ, Ουάσιγκτον. Η εταιρία έχει αναπτύξει μια περιβαλλοντική κατεύθυνση για όλα τα καταστήματά της. Η “μεσοατλαντική πράσινη ομάδα” επιτηρεί την περιβαλλοντική προσπάθεια της περιοχής της Ουάσιγκτον. Η ομάδα αποτελείται από τους αντιπροσώπους από το τμήμα περιβαλλοντικών υποθέσεων, τις ζώνες, την περιφέρεια, τις περιοχές, και τα μεμονωμένα καταστήματα. Η “πράσινη ομάδα” πραγματοποιεί τις μηνιαίες κλήσεις διασκέψεων και τις τριμηνιαίες συνεδριάσεις για να αξιολογήσει την περιβαλλοντική πρόοδο της επιχείρησης και για να καθιερώσει τους μελλοντικούς στόχους. Επικοινωνεί με τους υπαλλήλους της επιχείρησης μέσω του μηνιαίου ενημερωτικού δελτίου Starbucks, του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, και των ανοικτών συνεδριάσεων. Η πράσινη ομάδα εκτελεί επίσης μια ετήσια επιθεώρηση ανακύκλωσης στα καταστήματα για να σημειώσει τις προόδους και να καθορίσει τις ευκαιρίες ανάπτυξης. Οι πληροφορίες κατωτέρω προέρχονται από το Σπρίνγκφιλντ της Βιρτζίνια, κατάστημα το οποίο έχει 15 υπαλλήλους.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Πλαστικά, ζωμένο χαρτόνι, και εφημερίδες.
- ii. **Μείωση κόστους:** Το Starbucks έχει διαπιστώσει ότι μπορεί να ενεργήσει πιο επικερδώς και να εξοικονομεί χρήματα εάν ανακυκλώνει. Τα περισσότερα χρήματα κερδίζονται από την προώθηση των επαναχρησιμοποιήσιμων στοιχείων όπως τις κούπες καφέ.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Το Starbucks παρέχει στους θαμώνες των καταστημάτων τις κεραμικές κούπες, τα ποτήρια, τα γυάλινα πιάτα, και ανοξείδωτα μαχαιροπήρουνα. Παρέχει \$0,10 για κίνητρο στους θαμώνες, για να φέρνουν την κούπα τους ή μπορούν να αγοράσουν μια κούπα στο κατάστημα και να λάβουν δωρεάν το καφέ τους. Για να μειώσει την κατανάλωση χάρτου, το Starbucks

χρησιμοποιεί τα double-sided αντίγραφα και το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Οι υπάλληλοι καλούνται να χρησιμοποιήσουν τις επαναχρησιμοποιήσιμες κούπες.

- iv. Αγορά ανακυκλωμένων προϊόντων:** Το κατάστημα πωλεί ένα σύνολο καρτών για σημειώσεις που γίνεται από ανακυκλωμένο χαρτί που προέρχεται από τις ίνες δέντρων καφέ. Οι χάρτινες τσάντες του καταστήματος, οι πετσέτες, οι τσάντες αγορών, τα κιβώτια χαρτονιού, οι χάρτινες πετσέτες προέρχονται από προ-ανακυκλωμένο και μετα-ανακυκλωμένο υλικό.
- v. Εκπαίδευση:** Η εκπαίδευση είναι το κλειδί στην επιτυχία στο Starbucks. Οι υπάλληλοι καταρτίζονται, συμμετέχουν στο κοινοτικό έργο καθαριότητας, και βοηθούν τα καταστήματα να βελτιώσουν την ανακύκλωσή τους. Το ενημερωτικό δελτίο των καταστημάτων συζητά τα περιβαλλοντικά ζητήματα. Το Starbucks καθιέρωσε επίσης ένα εσωτερικό περιβαλλοντικό βραβείο αποκαλούμενο ως " βραβείο πράσινο φασολιών" που απονέμεται σε ένα κατάστημα ή σε ένα τμήμα το οποίο ικανοποιεί βέλτιστα ορισμένα περιβαλλοντικά κριτήρια. Οι θαμώνες εκπαιδεύονται μέσω των ενημερωτικών αφισών και δελτίων που είναι επικολλημένα στο κατάστημα.
- vi. Σημεία-Κλειδιά:** Η ώθηση των υπαλλήλων στην συμμετοχή στο περιβαλλοντικό πρόγραμμα μέσω της εκπαίδευσης, τους εμπνέει περιβαλλοντική συνείδηση. Είναι σημαντικό οι υπάλληλοι σε όλα τα στρώματα της επιχείρησης να γνωρίζουν το περιβαλλοντικό πρόγραμμα και να το υποστηρίζουν.

3.3 Lansdowne Conference Resort

Το Lansdowne Resort, βρίσκεται στο Λίσμπουργκ της Βιρτζίνιας, από το 1991. Έχει 305 δωμάτια, 550 υπαλλήλους, γήπεδο γκολφ, πισίνα, μέρη για δείπνο και χαλάρωση. Το Lansdowne υιοθέτησε ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης το 1991 και μέχρι τα τέλη του 1997 το επέκτεινε σημαντικά με έναν νέο διανομέα και δύο, πλήρους ωραρίου, υπαλλήλους που τους προσέλαβε ειδικώς για τα θέματα της ανακύκλωσης. Ο αριθμός των κάδων και των χώρων ανακύκλωσης αυξήθηκε σημαντικά. Το μικτό χαρτί παίρνεται τώρα από τα δωμάτια φιλοξενούμενων και ανακυκλώνεται. Το κόστος της διάθεσης των αποβλήτων μειώθηκε κατά περίπου 20%. Το ποσό απορριμμάτων μη ανακυκλώσιμων μειώθηκε κατά 25%.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Διάφορα χαρτιά, εφημερίδα, μπουκάλια γυαλιού, δοχεία αλουμινίου, ζαρωμένο χαρτόνι, ξύλινες παλέτες, μαγειρεμένο λίπος.
- ii. **Μείωση κόστους:** Κατά 20%, σχεδόν \$2.000 το μήνα. Το Lansdowne πληρώνει \$3,800/μήνα για τη διάθεση των απορριμμάτων και \$395/μήνα για την ανακύκλωση.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Περιλαμβάνει τα double-sided χαρτιά και τη χρήση του ηλεκτρονικού ταχυδρομείου. Δύο από τις επιχειρήσεις εφημερίδων, οι *Washington Post* και το περιοδικό *Γουόλ Στρητ*, συλλέγουν τις εφημερίδες τους μετά από τη χρήση. Οι καλές παλέτες λαμβάνονται πίσω από τους προμηθευτές.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων:** Γραφική ύλη, μελάνια.
- v. **Εκπαίδευση:** Λειτουργικές συνεδριάσεις πραγματοποιούνται κάθε ημέρα στο τμήμα διαδικασιών της επιχείρησης ενώ τα άλλα τμήματα συναντιούνται μηνιαίως. Οι διευθυντές τονίζουν τη σημασία στις συνεδριάσεις και το μήνυμα ενισχύεται με την πιο πρόσφατη μείωση κόστους.
- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Προσωπικό, πλήρους ωράριο, ειδικώς για την ανακύκλωση. Αναγνώριση των οικονομικών και περιβαλλοντικών οφελών της ανακύκλωσης.
- vii. **Ανακυκλώσιμα προϊόντα:** 20 τόνοι/μήνας, 240 τόνοι/έτος
- viii. **Απόβλητα που διατίθενται:** 60 τόνοι/μήνας, 720 τόνοι/έτος
- ix. **Ποσοστό ανακύκλωσης:** 25%

3.4 Morrison House

Το Morrison House που βρίσκεται στην Αλεξάνδρεια της Βιρτζίνια, είναι ξενοδοχείο και εστιατόριο τεσσάρων αστερών. Υπάρχουν 70 υπάλληλοι και 45 χώροι φιλοξενίας. Το Morrison House άρχισε το φθινόπωρο του 1993 την ανακύκλωση επειδή αναγνώρισαν την περιβαλλοντική ανάγκη και το κατά πόσο μπορεί ένα πρόγραμμα ανακύκλωσης να είναι επικερδές για την επιχείρηση. Μόλις τοποθετήθηκαν οι κατάλληλοι κάδοι και τέθηκε σε ισχύ το πρόγραμμα, η ανακύκλωση προχώρησε ομαλά λόγω της μεγάλης ποσότητας των τροφίμων, μετάλλων, μπουκαλιών κρασιού, των χαρτοκιβωτίων και των εφημερίδων που οδηγούνταν προς αυτούς τους κάδους. Οι κάδοι ανακύκλωσης παρείχαν επαρκές χώρο προς εκμετάλλευση, ενώ το προηγούμενο ενιαίο δοχείο απορριμμάτων υπερχειλίζε μέχρι να αποσυρθεί.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Όλο το χαρτί, εφημερίδα, χαρτόνι, γυαλί, αλουμίνιο, πλαστικά, μεταλλικά δοχεία.
- ii. **Μείωση κόστους:** Δίδονται \$443.20/μήνα για τη διάθεση απορριμμάτων, \$369/μήνα για τις υπηρεσίες ανακύκλωσης, αποταμιεύονται \$200/μήνα από τις υπηρεσίες διάθεσης αποβλήτων συνολικά.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Οι υφασμάτινες πετσέτες χρησιμοποιούνται στους χώρους ανάπαυσης. Τα ποτήρια και οι πορσελάνες χρησιμοποιούνται στα δωμάτια και στους χώρους εστίασης. Ένα σύστημα φίλτρων ύδατος για το νερό της βρύσης εγκαταστάθηκε αντί της αγοράς του εμφιαλωμένου ύδατος. Τα παλαιά λινά χρησιμοποιούνται για τα κουρέλια και χρησιμοποιούνται υφασμάτινες τσάντες. Αντί της παροχής σε κάθε φιλοξενούμενο μιας εφημερίδας, υπάρχει μια από κάθε είδος στην υποδοχή σε κάθε όροφο.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων:** Προϊόντα χάρτου, πετσέτες ζ-πτυχών, πλαστικές τσάντες απορριμμάτων
- v. **Εκπαίδευση:** Οι υπάλληλοι αποκτούν τον κατάλληλο προσανατολισμό μέσα σε 30 ημέρες από τη μίσθωση. Η διαχείριση συζητά την ανακύκλωση στις συνεδριάσεις των υπαλλήλων. Τα δοχεία ανακύκλωσης έχουν οδηγίες στα αγγλικά και στα ισπανικά.
- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Είναι οικονομικώς αποδοτική η ανακύκλωση. Δημιουργία αισθήματος περηφάνιας στους υπαλλήλους για το έργο της ανακύκλωσης.
- vii. **Προκλήσεις:** Εκπαίδευση και κίνητρο στο προσωπικό, πολυγλωσσικά, πολιτιστικά εμπόδια.
- viii. **Ανακυκλώσιμα προϊόντα:** 67.000 λίβρες/έτος (33,5 τόνοι/έτος), 99.000 λίβρες/έτος (49,5 τόνοι/έτος) από τους κάδους
- ix. **Απόβλητα που διατίθενται:** 124.800 λίβρες/έτος (62,4 τόνοι/έτος)
- x. **Ποσοστό ανακύκλωσης:** 57%

3.5 Washington Convention Center

Το Washington Convention Center, που βρίσκεται στην περιοχή της Κολούμπια, φιλοξενεί διεθνείς, εθνικές, και τοπικές εκδηλώσεις. Η ανακύκλωση πραγματοποιείται από το προσωπικό καθαριότητας που παίρνει ήδη χωρισμένα τα ανακυκλώσιμα προϊόντα.

Τα δοχεία ανακύκλωσης βρίσκονται στρατηγικά σε όλο το κτήριο για να διευκολύνουν την διαλογή. Το κέντρο καθιέρωσε το πρόγραμμα ανακύκλωσης του το 1991 όταν φιλοξένησε την ετήσια διάσκεψη της διοίκησης της εθνικής ένωσης διαχείρισης των στερεών αποβλήτων. Το κέντρο, επίσης, φιλοξένησε διάφορα γεγονότα καθ' όλη τη διάρκεια του έτους όπου κεντρικό θέμα ήταν η ανακύκλωση. Η διοίκηση του κέντρου έχει αρχίσει να προωθεί τις "πράσινες συνεδριάσεις" και έχει ενθαρρύνει τους αρμόδιους να χρησιμοποιούν για τις συνεδριάσεις τους μόνο τις εγκαταστάσεις που έχουν ένα ενεργό πρόγραμμα ανακύκλωσης. Η ανακύκλωση έχει μειώσει το ποσό αποβλήτων που λαμβάνεται για τη διάθεση και με αυτόν τον τρόπο μειώθηκε η τιμολόγηση από το μεταφορέα των απορριμμάτων. Το κέντρο έχει λάβει πολλές φιλοφρονήσεις και αιτήματα για βοήθεια από άλλες οργανώσεις και κέντρα συνεδριάσεων για την έναρξη ενός προγράμματος ανακύκλωσης. Η θετική εικόνα που κερδίζεται ως αποτέλεσμα του προγράμματος έχει κάνει το Washington Convention Center έναν από τους πρωτεργάτες σε αυτήν την ιδιαίτερη βιομηχανία.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Χαρτόνι, γυαλί, δοχεία αλουμινίου, εφημερίδα.
- ii. **Μείωση κόστους:** Η ενσωμάτωση της ανακύκλωσης έχει αποδώσει χρήματα στο κέντρο. Ακόμα κι αν ξοδεύεται περίπου \$14,000/έτος για την ανακύκλωση, οι δαπάνες διάθεσης απορριμμάτων έχουν μειωθεί από 30- 40% από όταν το πρόγραμμα άρχισε.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Double-sided αντίγραφα ηλεκτρονικού ταχυδρομείου.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων:** Προϊόντα χάρτου: χαρτί υγείας, πετσέτες χάρτου, γραφική ύλη.
- v. **Εκπαίδευση:** Παροχή στους υπαλλήλους ενός ενημερωτικού δελτίου που τιτλοφορείται ως "Γιατί η ανακύκλωση έχει νόημα," και που πραγματεύεται τον τρόπο με τον οποίο η ανακύκλωση σώζει τις πρώτες ύλες, ενέργεια και μειώνει την περιβαλλοντική ρύπανση. Στις συνεδριάσεις του κέντρου, οι πελάτες έχουν την υποχρέωση να σέβονται ότι το κέντρο ανακυκλώνει και καλούνται να συμμετέχουν.
- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Πρόσωπο υπεύθυνο για το πρόγραμμα ανακύκλωσης. Υπενθύμηση συνεχής στους υπαλλήλους της πράξης της ανακύκλωσης, κατάρτιση νέων υπάλληλων. Είναι σημαντικό να διευκρινιστεί γιατί η ανακύκλωση είναι καλή για το περιβάλλον χωρίς να υπάρχει το στοιχείο της επιβολής. Στρατηγική τοποθέτηση των δοχείων ανακύκλωσης.
- vii. **Προκλήσεις:** Η συμμετοχή όλων στο πρόγραμμα.

3.6 Xerox Document University

Τοποθετημένο στο Πίτσμπουργκ της Βιρτζίνια, το Xerox Document University είναι ένα κέντρο κατάρτισης και συνδιασκέψεων συμπεριλαμβανομένου ενός ξενοδοχείου, υπηρεσίες τροφίμων, τάξεις και εργαστήρια με 350 υπαλλήλους. Τα 860 δωμάτια φιλοξενουμένων, φιλοξενούν τους επισκέπτες που μπορεί να είναι από στρατιωτικοί, μεγάλες εταιρίες ως και εκκλησιαστικές ομάδες. Το πρόγραμμα ανακύκλωσης του Xerox άρχισε από το 1976 με την ανακύκλωση λευκού χαρτιού. Το Xerox έχει υποστηρίξει μια λειτουργική ομάδα ανακύκλωσης που περιλαμβάνει τους αντιπροσώπους από την αγορά, τις υπηρεσίες τροφίμων, το προσωπικό καθαριότητας των εγκαταστάσεων και άλλους ενδιαφερόμενους υπαλλήλους.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Λευκό χαρτί, μικτό χαρτί, ζαρωμένο χαρτόνι, εφημερίδα, αλουμίνιο/χάλυβας, πλαστικές, ξύλινες παλέτες, γυαλί, συσκευασίες πολυστυρολίου.
- ii. **Μείωση κόστους:** Ξοδεύει \$3,000/month στη διάθεση και \$500/month στην ανακύκλωση. Το εισόδημα είναι \$8.444 και η αποφυγή δαπανών διάθεσης \$14.520
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Μεταφέροντας, πωλώντας ή δίνοντας το πλεόνασμα σε αντικείμενα όπως τα έπιπλα, λινά, κρεβάτια, τα κουφώματα και άλλος εξοπλισμός. Επιστρέφοντας τις ξύλινες παλέτες στις επιχειρήσεις φορτίου για την επαναχρησιμοποίηση, Doubled-Sided αντίγραφα και ηλεκτρονικό ταχυδρομείο. Τα ποτά είναι από έναν διανομέα. Τα δοχεία γευμάτων από πορσελάνη και γυαλί επαναχρησιμοποιούνται. 'Σκουπιδοφάγοι' εγκαταστάθηκαν στην κουζίνα για να αλέσουν τα απόβλητα τροφίμων. Αποξήρανση των στερεών, μειώνει τον όγκο αποβλήτων τους κατά 80%.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων:** Μολύβια, όλα τα προϊόντα χάρτου.
- v. **Εκπαίδευση:** Ετικέτες στα καλάθια αποβλήτων, αφίσες, ενημερωτικό δελτίο, τηλεοπτικές ταινίες .
- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Καταγραφή των αποβλήτων και έλεγχος της διαδικασίας της ανακύκλωσης. Προκαθορισμός κόστους και κέρδους από ένα πρόγραμμα

- ανακύκλωσης.
- vii. **Προκλήσεις:** Παροδικός πληθυσμός φιλοξενουμένων. Εάν οι περιοχές ανακύκλωσης δεν κρατιούνται καθαρές, θα υπάρξει πρόβλημα εγκατάστασης ζουφίων ή τρωκτικών. Χώρος και διαδικασία συλλογής καθώς και η συμμετοχή των υπαλλήλων στο πρόγραμμα.
 - viii. **Ανακυκλώσιμα προϊόντα:** Σύνολο: 220.12 τόνοι
 - ix. **Απόβλητα που διατίθενται:** Σύνολο: 733.54 τόνοι
 - x. **Ποσοστό ανακύκλωσης:** 23%

3.7 Westfields Marriott International Conference Center

Τοποθετημένο στο Τσάντιλ της Βιρτζίνια, το κέντρο αυτό έχει 345 δωμάτια φιλοξενουμένων, τρεις τραπεζαρίες και 425 υπαλλήλους. Ο John Hurrman άρχισε το πρόγραμμα ανακύκλωσης το 1991 αφότου το εξουσιοδότησε ο νομός Fairfax. Αργότερα πρόσθεσε διάφορα υλικά στο πρόγραμμα και τώρα 20% του ρεύματος αποβλήτων ανακυκλώνεται.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Χαρτί, γυαλί, μεταλλικά δοχεία, χαρτόνι, πετρέλαιο μηχανών, αντιψυκτικό, ρόδες, λίπος/έλαιο.
- ii. **Μείωση κόστους:** Μειωμένη παραγωγή των κανονικών απορριμμάτων που μείωσε το ποσό της συγκομιδής, που μείωσε το κόστος των απορριμμάτων. Η ανακύκλωση δεν κοστίζει περισσότερο, αντίθετα το κέρδος που αποδίδει ξεπερνά το κόστος υλοποίησης της.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Περιλαμβάνει τη χρήση της πορσελάνης και των γυαλικών σε όλες τις περιοχές εστίασης. Τα double-sided χαρτιά και η χρήση του χαρτιού υγείας σώζουν το χαρτί. Χρήση των υφασμάτων πετσετών στους χώρους ανάπαυσης. Επιστροφή των παλετών και μεγάλων πλαστικών δοχείων στους προμηθευτές.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων:** Χαρτόνι, γάλυβας.
- v. **Εκπαίδευση:** Μέσω των συνεδριάσεων, μαθημάτων και ενημερώσεων για την ανακύκλωση. Τοποθέτηση κάδων ανακύκλωσης σε ευπρόσιτα μέρη. Υπάρχουν δοχεία ανακύκλωσης δίπλα στα δοχεία απορριμμάτων για τους φιλοξενούμενους για να τα χρησιμοποιήσουν κατά τη διάρκεια των διαλειμμάτων τους από τις

διασκέψεις.

- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Απλοποίηση του θέματος. Ένταξη φιλοξενούμενων και υπαλλήλων στο πνεύμα του προγράμματος της ανακύκλωσης.
- vii. **Προκλήσεις:** Φιλοξενούμενοι που βάζουν τα απορρίμματα στα δοχεία ανακύκλωσης.
- viii. **Ανακυκλώσιμα προϊόντα:** 110 τόνοι
- ix. **Απόβλητα που διατίθενται:** 440 τόνοι
- x. **Ποσοστό ανακύκλωσης:** 20%

3.8 Tempo Restaurant

Τοποθετημένο στην Αλεξάνδρεια της Βιρτζίνια, το εστιατόριο αυτό άνοιξε το 1990 από μια ένα ζευγάρι μαγείρων. Ο κος Αλβέρτος, από την Καλιφόρνια, δεν θα μπορούσε να συμβιβαστεί με τη σκέψη της τοποθέτησης όλων των ανακυκλώσιμων προϊόντων τους στα απορρίμματα. Όταν διαπίστωσε ότι το να μεταφέρει τα προϊόντα αυτά ήταν δύσκολο και ασύμφορο, αποφάσισε να χρησιμοποιήσει το δημόσιο κέντρο ανακύκλωσης όπου θα μετέφερε ο ίδιος τα ανακυκλώσιμα προϊόντα.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Γυαλί, αλουμίνιο, μεταλλικά δοχεία, πλαστικά, εφημερίδες, τηλεφωνικοί κατάλογοι.
- ii. **Μείωση κόστους:** Κανένα κόστος καθώς δεν πληρώνει για την μεταφορά των απορριμμάτων, εφόσον τα μεταφέρει ο ίδιος.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Σκληρά πλαστικά δοχεία επαναχρησιμοποιήσιμα, όπως καθορίζεται από το υγειονομικό. Χρήση της πορσελάνης και του κρυστάλλου στο εστιατόριο.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων:** Όλα τα προϊόντα χάρτου: χαρτί τουαλετών, πετσέτες χεριών, γραφική ύλη, χαρτικά.
- v. **Εκπαίδευση:** Εκπαίδευση υπάλληλων στον τρόπο ανακύκλωσης. Οι παλιοί υπάλληλοι εκπαιδεύουν και ελέγχουν με την σειρά τους, τους νέους.
- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Η ανακύκλωση του γυαλιού μειώνει το βάρος και τον όγκο των αποβλήτων, εντυπωσιακά. Τα εστιατόρια παράγουν επίσης πολύ ανακυκλώσιμο χαρτόνι.
- vii. **Ανακυκλώσιμα προϊόντα:** 16.000 λίβρες/έτος

- viii. **Απόβλητα που διατίθενται:** 57.000 λίβρες/έτος
- ix. **Ποσοστό ανακύκλωσης:** 22%

3.9 Glenn Dale Country Club

Το Glenn Dale Country Club βρίσκεται στην κοιλάδα, Μέρυλαντ. Το πρόγραμμα ανακύκλωσης άρχισε το 1991 επειδή θέλησαν να βάλουν εμπρός μια θετική εικόνα για τη λειτουργία τους. Ο πρίγκιπας Γεώργιος πρόσφερε μια επιχορήγηση που βοήθησε με την αγορά των κάδων ανακύκλωσης. Τα δοχεία ανακύκλωσης τοποθετήθηκαν σε όλες τις περιοχές από την είσοδο μέχρι τη πισίνα, τις περιοχές του εξοπλισμού, την αίθουσα χορού, τα εστιατόρια, τις περιοχές εστίασης και συνεδριάσεων και στις ιδιωτικές κατοικίες. 25 πλήρους απασχόλησης υπάλληλοι και 30 εποχιακοί υπάλληλοι μαζί με τους θαμώνες βοηθούν ώστε αυτό το πρόγραμμα να φτάνει ένα ποσοστό 64% ανακύκλωσης.

- i. **Υλικά που ανακυκλώνονται:** Ζαρωμένο χαρτόνι, γυάλινα μπουκάλια, δοχεία κασσίτερου/χάλυβα, δοχεία αλουμινίου, πλαστικά δοχεία, χαρτί, απόβλητα εξωτερικών χώρων.
- ii. **Μείωση κόστους:** Οι δαπάνες έχουν αυξηθεί κατά 15% επειδή ο μεταφορέας κάνει 5 δρομολόγια για να συλλέξει τα απορρίμματα και τα ανακυκλώσιμα.
- iii. **Μείωση αποβλήτων:** Τα απόβλητα όλων των εξωτερικών χώρων μετατρέπονται σε λίπασμα.
- iv. **Αγορά ανακυκλωμένων:** Χαρτί, χαρτί τουαλετών, χάρτινες πετσέτες, χάρτινα πιάτα, πετσέτες.
- v. **Εκπαίδευση:** Επαναλαμβανόμενες υπενθυμίσεις από τους αρμόδιους υπαλλήλους. Οι θαμώνες συμμετέχουν επειδή τα δοχεία ανακύκλωσης βρίσκονται σε κάθε μέρος και σε όλα τα κτήρια.
- vi. **Σημεία-Κλειδιά:** Σαφή, ξεκάθαρα σήματα στους κάδους ανακύκλωσης.
- vii. **Προκλήσεις:** Μόλυνση, άνθρωποι που βάζουν τα απορρίμματα στους κάδους ανακύκλωσης ή το αντίθετο. Δεν υπάρχει αρκετός όγκος ανακυκλώσιμων προϊόντων ώστε να υπάρξει κέρδος.
- viii. **Ανακυκλώσιμα προϊόντα:** 11 τόνοι εξαιρέσει των αποβλήτων των εξωτερικών χώρων. Απόβλητα εξωτερικών χώρων: 858 τόνοι που ανακυκλώνονται εντός της επιχείρησης.

- ix. **Απόβλητα που διατίθενται:** 6 τόνοι
- x. **Ποσοστό ανακύκλωσης:** 64% εξαιρέσει των αποβλήτων των εξωτερικών χώρων, 99% συμπεριλαμβανομένου αυτών.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΕ ΞΕΝΟΔΟΧΕΙΑΚΕΣ ΚΑΙ ΕΠΙΣΙΤΙΣΤΙΚΕΣ ΜΟΝΑΔΕΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΑΣ

4.1 Minoa Palace Resort & Spa

Το Minoa Palace Resort & Spa είναι ένα πολυτελές 5 αστέρων παραθαλάσσιο ξενοδοχείο κτισμένο σε μια καταπράσινη ιδιωτική έκταση 35 στρεμμάτων στην περιοχή του κοσμοπολίτικου Πλατανιά. Απέχει 12 μόλις χιλιόμετρα από την πόλη των Χανίων και 24 χιλιόμετρα από το διεθνές αεροδρόμιο των Χανίων.

Η θέα του είναι ένας συνδυασμός των Λευκών Ορέων, του απέραντου Κρητικού πελάγους με την ατελείωτη παραλία και του μοναδικού καταπράσινου τοπίου. Με την επέκταση του ξενοδοχείου το 2008, η πρόσβαση στην αμμόδη παραλία είναι γεγονός, με την κατασκευή της εντυπωσιακής εναέριας γέφυρας που ενώνει τα δύο τμήματα του ξενοδοχείου.

Γενικές ενέργειες

- Αντικατάσταση του 90% των κοινών λαμπών του ξενοδοχείου με ενεργειακές.
- Κεντρικό σύστημα κλιματισμού, με ρυθμιστή θερμοκρασίας ανάλογα την θερμοκρασία περιβάλλοντος. Η πλήρης μόνωση των σωληνώσεων περιορίζει τις απώλειες ενέργειας.
- Θέρμανση του 80% του νερού με χρήση της ηλιακής ενέργειας τους καλοκαιρινούς μήνες
- Χρήση υγραερίου στις κουζίνες
- Χρήση νέας τεχνολογίας πλυντηρίων ρούχων, με μηχανισμούς εξοικονόμησης ενέργειας

- Αυτόματο σύστημα ποτίσματος στους κήπους. Λειτουργεί μόνο τις βραδινές ώρες για να μειωθούν οι απώλειες λόγω εξάτμισης από την ζέστη και να επιτευχθεί εξοικονόμηση νερού.
- Μηνιαία χημική ανάλυση του νερού στις πισίνες, όπως και του πόσιμου, από ιδιωτικό διαπιστευμένο εργαστήριο.
- Φιλικά προς το περιβάλλον καθαριστικά-απορρυπαντικά
- Σύνδεση με τον τοπικό Βιολογικό του Δήμου
- Χρήση επιστρεφόμενων συσκευασιών (γυάλινα μπουκάλια, βαρέλια, σάκοι, καφάσια) για μύρα, νερό και αναψυκτικά και (σακιά και τελάρα) για φρούτα & λαχανικά
- Αγορά προϊόντων σε μεγάλες συσκευασίες

Δωμάτια και πελάτες

- Αυτόματο ηλεκτρικό σύστημα στα δωμάτια με μαγνητική κάρτα, για διακοπή της λειτουργίας όλων των ηλεκτρικών συσκευών, εκτός του ψυγείου και της τηλεόρασης
- Μηνιαία χημική ανάλυση του νερού στις ιδιωτικές πισίνες & τα μπάνια από ιδιωτικό διαπιστευμένο εργαστήριο
- Προσφορά υφασμάτινης οικολογικής τσάντας στους πελάτες για την μείωση της χρήσης των πλαστικών τσαντών για ψώνια
- Ενημέρωση των πελατών για την προστασία της υπό εξαφάνιση θαλάσσιας χελώνας Καρέτα-Καρέτα σε συνεργασία με την Ελληνική εταιρία για την προστασία της χελώνας «Αρχελών»
- Ενημέρωση πελατών με χρήση ειδικής κάρτας για αλλαγή πετσετών και σεντονιών μόνο κατόπιν αιτήματος

Ανακύκλωση

- Καμένων ελαίων
- Πλαστικού, χαρτιού και γυαλιού σε συνεργασία με την Δημοτική Επιχείρηση Ανακύκλωσης «ΔΕ.ΔΙ.ΣΑ»
- Μπαταριών σε συνεργασία με την «ΑΦΗ»
- Δοχείων μελανιού
- Ηλεκτρικών και ηλεκτρονικών απορριμμάτων με την Δημοτική Επιχείρηση Ανακύκλωσης «ΔΕ.ΔΙ.ΣΑ»

Μηνιαία αποτελέσματα σε αριθμούς

- 1,3 τόνοι χαρτιού
- 4 τόνοι γυαλιού
- 300 κιλά χρησιμοποιημένο μαγειρικό λάδι
- 17 μελανοδοχεία

Γεωθερμία

Εφαρμογή πρωτοποριακού συστήματος γεωθερμίας, με το οποίο επιτυγχάνεται 100% κάλυψη των αναγκών της παραλιακής πτέρυγας σε κλιματισμό, παραγωγή ζεστού νερού και θέρμανση πισίνας. Πιο συγκεκριμένα, για την 7μηνη περίοδο λειτουργίας του ξενοδοχείου, εξοικονομείται 68,58% ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό μεταφράζεται σε 41ton πετρελαίου ή 224.348 Kwh ηλεκτρικής ενέργειας. Σε αντίθεση με τα συμβατικά συστήματα, το συγκεκριμένο, είναι τρεις έως πέντε φορές αποδοτικότερο, ενώ ταυτόχρονα, η παραγωγή θερμότητας πραγματοποιείται χωρίς την καύση ορυκτών πόρων. Η παραγόμενη θερμότητα, μεταφέρεται από και προς την γη, προκειμένου να παρέχει αποδοτική, προσιτή και φιλική προς το περιβάλλον θέρμανση και ψύξη.

4.2 Knossos Beach Bungalows & Suites

Το ξενοδοχείο είναι κτισμένο στο Ηράκλειο της Κρήτης σαν ένα παραδοσιακό χωριό που εναρμονίζεται με τον περιβάλλοντα φυσικό χώρο του νησιού. Όλα τα κτίσματα είναι προσανατολισμένα στο βορά, με συνέπεια να είναι δροσερά τις ζεστές μέρες του καλοκαιριού. Τα bungalows είναι διασκορπισμένα μέσα σε καταπράσινους κήπους, οι οποίοι φιλοξενούν μεγάλη ποικιλία φυτών της περιοχής, και λειτουργούν ως ζωντανές μηχανές παραγωγής οξυγόνου. Πέτρινοι πρόβολοι, έχουν επωμισθεί το σημαντικό ρόλο της αντιδιαβρωτικής προστασίας απέναντι στους ισχυρούς θαλάσσιους κυματισμούς του ανοικτού Αιγαίου πελάγους. Χάρη στην παρουσία τους σχηματίζονται στην ακτή του ξενοδοχείου δύο θαλάσσιες φυσικές λίμνες, φωλιά προστασίας του θαλάσσιου κόσμου.

Δωμάτια Πελατών

- Δωμάτια μη καπνιζόντων.
- Σύστημα κλειδιών, για διακοπής ρεύματος όταν ο πελάτης φεύγει από το δωμάτιο.
- Αυτόνομη μονάδα ψυχρού/θερμού αέρα.
- Ανεμιστήρες οροφής, διπλής κατεύθυνσης.
- Διπλές γυάλινες πόρτες.
- Πέτρινοι τοίχοι.
- Ειδικοί λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας.
- Πετσέτες & λινά από καθαρό βαμβάκι.
- Πρόγραμμα αντικατάστασης πετσετών κατόπιν ζήτησης.
- Δείκτες εξοικονόμησης νερού στο μπάνιο.
- Μόνωση σωληνώσεων.
- Μπαταρία μίξης με ένα μοχλό.
- Ηλιόθερμα για όλα τα μπάνια.

Δημόσιοι Χώροι

- Ειδικοί λαμπτήρες εξοικονόμησης ενέργειας.
- Χρονοδιακόπτες για τον εξωτερικό φωτισμό.
- Πότισμα τμήματος των κήπων με νερό βιολογικού καθαρισμού.
- Χρήση οργανικών λιπασμάτων στους κήπους.
- Χρήση εναλλακτικών πηγών ενέργειας για μαγείρεμα στην κουζίνα.
- Εναλλακτική ανακύκλωση μη συμβατών με το περιβάλλον αντικειμένων.
- Ανακύκλωση μπαταριών.
- Χρήση δοχείων υγρού σαπουνιού στις δημόσιες τουαλέτες.
- Συνεχής ανακύκλωση και καθαρισμός του νερού της πισίνας, καθώς και έλεγχος της ποιότητας του νερού σε τακτά διαστήματα.
- Ανακύκλωση χάρτινων συσκευασιών
- Κατανάλωση τοπικών προϊόντων για την παρασκευή των εδεσμάτων
- Παραγωγή οργανικών προϊόντων (ελαιόλαδο, σταφύλια, ρακί).

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5: ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ

5.1 Συμπεράσματα

Λαμβάνοντας υπόψιν την πολιτική που ακολουθείται γενικότερα στον τομέα των τουριστικών επιχειρήσεων στον ελλαδικό χώρο αλλά και στο εξωτερικό, παρατηρείται μια γενικότερη προσπάθεια ως προς τη συμμετοχή σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες. Δυστυχώς το κόστος συμμετοχής σε τέτοιες δραστηριότητες-προσπάθειες είναι ένας ανασταλτικός παράγοντας, γι'αυτόν το λόγο συμβάλλουν στην περιβαλλοντική πολιτική μόνο μεγάλες ξενοδοχειακές και επισιτιστικές μονάδες, ενώ οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις απέχουν λόγω των απαιτούμενων δαπανών. Συνεπώς πρέπει να γίνει άρση των προβλημάτων που συναντώνται και να υπάρξει μια σταδιακή αφομοίωση όλων των επιχειρήσεων σε αυτήν την προσπάθεια, έτσι ώστε να φτάσουμε στο επιθυμητό αποτέλεσμα.

Η Ελλάδα λόγω της γεωγραφικής της θέσης και του μεσογειακού κλίματος προάγει την αξιοποίηση φυσικών πόρων για την παραγωγή μεγάλης ποσότητας ενέργειας π.χ. αιολική, ηλιακή. Ακόμα, παρατηρείται αρκετά μεγάλη συμμετοχή εθελοντών σε περιβαλλοντικές δραστηριότητες, παράλληλα το φαινόμενο του εθελοντισμού αυξάνεται σταδιακά με ενθαρρυντικούς ρυθμούς και έχει σαν αποτέλεσμα αρκετές παραλίες να διατηρούνται καθαρές από τη μέριμνα των εθελοντών και όχι της τοπικής αυτοδιοίκησης, όπως επίσης αυξάνονται ολοένα και περισσότερο και οι αναδασώσεις σε πολλές περιοχές της Ελλάδας, κάτι που δείχνει ότι οι πολίτες και πολύ περισσότερο εκείνοι των μεγάλων αστικών κέντρων, έχουν ανάγκη από ένα υγιές περιβάλλον, αν αναλογιστούμε τον τρόπο ζωής και τους ρυθμούς που κινούμαστε τις τελευταίες δεκαετίες, με αποκορύφωμα τα χρόνια που διανύουμε.

Πολλά είναι τα ξενοδοχεία που διοργανώνουν τέτοιου είδους δραστηριότητες με στόχο φυσικά τον καλλωπισμό του περιβάλλοντα χώρου και την εξυγίανση αυτού, αλλά και την δραστηριοποίηση των πελατών-πολιτών, ώστε να αποκτήσουν πιο φιλικές προς το περιβάλλον συνήθειες. Επίσης γίνεται προσπάθεια ευαισθητοποίησης του κοινού μέσα από τον τύπο με την έκδοση και διανομή

εφημερίδων περιβαλλοντικού ενδιαφέροντος, όπως η εφημερίδα ALDEMATIES του ALDEMAR που στόχο έχουν να εξάψουν στο κοινό περιβαλλοντικές ανησυχίες.

Η ανακύκλωση είναι μια ακόμη μέθοδος στην οποία προβαίνουν οι τουριστικές επιχειρήσεις, η οποία συμβάλλει στην εξυγίανση του περιβάλλοντος. Τα συνήθη ανακυκλώσιμα υλικά είναι: γυαλί, χαρτί, μπαταρίες, πλαστικές συσκευασίες και συσκευασίες αλουμινίου. Τέλος μια καινοτομία στον τομέα της ανακύκλωσης παρατηρείται από το SANI RESORT, που μετατρέπει τα μαγειρικά έλαια σε βιοκαύσιμα.

5.2 Προτάσεις

Οι ξενοδοχειακές και επισιτιστικές επιχειρήσεις έχουν τα τελευταία χρόνια διαπιστώσει πως η περιβαλλοντική φροντίδα αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο marketing στην τουριστική βιομηχανία, το οποίο συνεισφέρει στην οικονομική βιωσιμότητα και την επιχειρηματική επιτυχία ενός ξενοδοχείου. Για αυτόν το λόγο έχουν διεξάγει σημαντικές προσπάθειες προς περιβαλλοντικά φιλικές κατευθύνσεις.(Αλεξοπούλου Ε., 2002). Τέτοιου είδους προσπάθειες περιλαμβάνουν τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας και των φυσικών πόρων, την επεξεργασία και ανακύκλωση των αποβλήτων, καθώς και την αποκατάσταση του φυσικού τοπίου. (Αλεξοπούλου Ε., 2002) ωστόσο, πάντα υπάρχουν περιθώρια βελτίωσης της περιβαλλοντικής πολιτικής των ξενοδοχείων και ενέργειες που μπορούν να γίνουν από τις επιχειρήσεις συντελώντας προς αυτήν την κατεύθυνση. Οι ξενοδοχειακές επιχειρήσεις πρέπει να δραστηριοποιηθούν εντονότερα και αποτελεσματικότερα πάνω στους τομείς που περιλαμβάνονται στην περιβαλλοντική της πολιτική.

A) Διαχείριση ενέργειας

Ένα πολύ σημαντικό κεφάλαιο για την ορθή περιβαλλοντική πολιτική μιας επιχείρησης είναι η ορθολογική διαχείριση και-κατά επέκταση-η εξοικονόμηση ενέργειας. Για να επιτευχθεί αυτή, η επιχείρηση μπορεί (και πρέπει) να υιοθετήσει μια σειρά από μέτρα :

- Ø Ενεργειακή αυτονομία στα δωμάτια.
- Ø Χρήση μαγνητικής κάρτας, αντί για κλειδί, ώστε να υπάρχει κεντρικό κλείδωμα στα δωμάτια .
- Ø Πλήρης μόνωση (θερμομόνωση-ηχομόνωση με διπλά τζάμια) στα δωμάτια.

- Ø Χρήση ανιχνευτών κίνησης στα δωμάτια, ώστε να μην λειτουργούν οι συσκευές όταν δεν υπάρχει κανείς στα δωμάτια
- Υπαρξη ηλεκτρικής κουρτίνας προστασίας, ώστε να μην εκλύεται η ενέργεια
- Ø Χρήση οικολογικών λαμπτήρων, οι οποίοι εξασφαλίζουν μείωση της κατανάλωσης έως και 80%.
- Ø Εφαρμογή προαιρετικής αλλαγής σεντονιών, πετσετών κ.λπ., ώστε να εξοικονομείται ενέργεια από τη χρήση των πλυντηρίων
- Ø Χρήση, για τις μετακινήσεις στην έκταση των ξενοδοχείων, οχημάτων που καταναλώνουν βιολογικά καύσιμα (βιοκαύσιμα).
- Ø Ενημέρωση και συστάσεις προς τους πελάτες για την ανάγκη της εξοικονόμησης ενέργειας .
- Ø Βιοκλιματικός σχεδιασμός του ξενοδοχείου, ώστε να επιτυγχάνονται επιθυμητές συνθήκες φωτισμού και θερμοκρασίας με φυσικό τρόπο εξοικονομώντας ενέργεια .

B) Χρήση Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας

Η σημασία των ΑΠΕ στην προσπάθεια για εξοικονόμηση ενέργειας είναι τεράστια, αφού με τη χρήση των τεχνολογιών αυτών, οι επιχειρήσεις επιτυγχάνουν σημαντικό ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας και μειώνουν τα λειτουργικά τους κόστη, ενώ ταυτόχρονα αναδεικνύουν την ευαισθησία και το ενδιαφέρον τους για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος της περιοχής τους. Ωστόσο, παρά τα τόσα σημαντικά πλεονεκτήματα που παρουσιάζουν οι φιλοπεριβαλλοντικές μορφές ενέργειας, όπως έδειξε η έρευνα, η εφαρμογή τους στον ξενοδοχειακό τομέα είναι πολύ περιορισμένη. Αυτό το φαινόμενο οφείλεται σε μια σειρά από αιτίες, με βασικότερες, την έλλειψη πληροφόρησης για τις δυνατότητες αυτών των πηγών ενέργειας και τις λεπτομέρειες του εκάστοτε οικονομικού πλαισίου που τις συνοδεύει, καθώς και στην έλλειψη οικονομικών κινήτρων από τους αρμόδιους φορείς. Είναι απαραίτητη προϋπόθεση, για την εξάπλωση των ανανεώσιμων και φιλοπεριβαλλοντικών μορφών ενέργειας στον ελληνικό ξενοδοχειακό κλάδο, η υλοποίηση προγραμμάτων επέκτασης και ανάπτυξης των ήπιων πηγών ενέργειας στα ξενοδοχεία από τους αρμόδιους φορείς, όπως συνέβη με το ΚΑΠΕ και το πρόγραμμα HOTEST. (Κουμέλης Θ., 2003)

Το Κέντρο Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΚΑΠΕ) ανέλαβε την υλοποίηση, προσαρμογή στα ελληνικά δεδομένα και ευρεία διάδοση στον τουριστικό κλάδο της χώρας του Ευρωπαϊκού Κοινοτικού Προγράμματος HOTEST, με στόχο την καθοριστική

συμβολή στην βιώσιμη ανάπτυξη και την ανταγωνιστικότητα του ελληνικού ξενοδοχειακού τομέα, μέσω της εφαρμογής τεχνολογιών Εξοικονόμησης Ενέργειας (ΕΕ) και Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας (ΑΠΕ) που σέβονται το περιβάλλον. (Κουμέλης Θ., 2003) Το ΚΑΠΕ, έχοντας ήδη υλοποιήσει με επιτυχία σχετικές δραστηριότητες στο πρόσφατο παρελθόν και έχοντας, βάσει αυτών, προχωρήσει στην παραγωγή ειδικών εργαλείων τεχνικής υποστήριξης-ενημερωτικός φάκελος εφαρμογών για γρήγορη επιλογή ενεργειακού εξοπλισμού, που συνοδεύεται από ενδεικτικά case studies-είναι πλέον έτοιμο να παράσχει πλήρη τεχνική υποστήριξη στην ξενοδοχειακή βιομηχανία.

Σε εθνικό επίπεδο, το ΚΑΠΕ προωθεί την τεχνική υποστήριξη μέσω:

- Ø Επιτόπιων επισκέψεων σε ξενοδοχειακές μονάδες που επιθυμούν να ενημερωθούν για τις τεχνικές, αλλά και τις χρηματοδοτικές δυνατότητες που έχουν προκειμένου να αξιοποιήσουν τις νέες τεχνολογίες.
- Ø Υλοποίησης 10 συνολικά προμελετών εφαρμογής τεχνολογιών ΑΠΕ & ΕΕ, χωρίς καμία απολύτως επιβάρυνση για τους ενδιαφερόμενους.
- Ø Πραγματοποίησης εθνικής συνάντησης εργασίας, όπου θα παρουσιαστούν σε εκπροσώπους ξενοδοχειακών μονάδων οι πλέον σύγχρονες τεχνολογίες ΑΠΕ & ΕΕ απευθείας από τις Ευρωπαϊκές ενώσεις κατασκευαστών εξοπλισμού.
- Ø Υλοποίηση μιας ολοκληρωμένης μελέτης εφαρμογής (τεχνική και οικονομική υποστήριξη) σε Ξενοδοχειακή Μονάδα χωρίς καμία επιβάρυνση. (Καραντζάβελου Β., 2004) .

Βασικοί στόχοι του Προγράμματος HOTEST είναι:

- Ø Η προώθηση και εφαρμογή των τεχνολογιών ΑΠΕ & ΕΕ (βιομάζα, φωτοβολταϊκά, γεωθερμικά, ενεργητικά και παθητικά ηλιακά) στον τουριστικό τομέα.
- Ø Η ευρεία συμμετοχή επιχειρηματιών (ιδιοκτήτες τουριστικών και ξενοδοχειακών μονάδων, κατασκευαστές και προμηθευτές τεχνολογιών ΑΠΕ, διπλωματούχοι μηχανικοί καθώς και τεχνικοί) για την ανάπτυξη της χρήσης και εφαρμογής των σχετικών τεχνολογιών στον τουριστικό κλάδο.
- Ø Ο σχεδιασμός και η υλοποίηση μίας στρατηγικής, για την προώθηση των τεχνολογιών ΑΠΕ στον ξενοδοχειακό τομέα σε 5 Ευρωπαϊκές χώρες.
- Ø Η προώθηση και εφαρμογή των ενεργητικών ηλιακών συστημάτων που έχουν γνωρίσει τεχνολογική ανάπτυξη στον τουριστικό τομέα

ορισμένων χωρών (π.χ. ξενοδοχεία στην Ελλάδα και στην Ισπανία) και σε άλλες Ευρωπαϊκές χώρες (Κουμέλης Θ., 2003).

Μια άλλη πτυχή της προσπάθειας για ενθάρρυνση των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων στην χρήση φιλοπεριβαλλοντικών τεχνολογιών παραγωγής ενέργειας, είναι η παροχή οικονομικών κινήτρων προς τα ξενοδοχεία για εγκατάσταση και χρήση τεχνολογιών ΑΠΕ. Ένα βήμα προς αυτήν την κατεύθυνση όπως φαίνεται πραγματοποιήθηκε στην ημερίδα με θέμα την «Τεχνική Υποστήριξη στην Τουριστική Βιομηχανία με τεχνολογίες Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας» που διοργανώθηκε από το ΚΑΠΕ με την υποστήριξη του ΕΟ .

Η σπουδαιότητα που αποδίδει και η Ευρωπαϊκή Ένωση στον τομέα της διαχείρισης ενέργειας αντανακλάται και στα ειδικά προγράμματα με στόχο την πραγματοποίηση σχετικών έργων από τις επιχειρήσεις που εφαρμόζονται και στην χώρα μας, όπως είναι το πρόγραμμα Hotres στο πλαίσιο του Altener που υλοποίησε το ΚΑΠΕ. (Καραντζάβελου Β., 2003) Στην ημερίδα τονίσθηκε η δυνατότητα που παρέχεται στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, να επιχορηγηθούν με ποσοστό από 25%-40%, ή να τύχουν φοροαπαλλαγών, βάσει του αναπτυξιακού νόμου 2601/98, για έργα αξιοποίησης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, καθώς και με ποσοστό 40% ή φοροαπαλλαγή 100% για έργα παραγωγής ηλεκτρισμού από ήπιες μορφές ενέργειας όπως η αιολική, η υδροηλεκτρική, η ηλιακή και η γεωθερμική. (Καραντζάβελου Β., 2003)

Η επέκταση της χρήσης των ΑΠΕ για τις ενεργειακές ανάγκες των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων είναι ζωτικής σημασίας για την ποιότητα του φυσικού περιβάλλοντος και αποτελεί το σημαντικότερο στοιχείο για την αποτελεσματική περιβαλλοντική πολιτική των ξενοδοχείων. Για αυτό, είναι απαραίτητη η δημιουργία ενός νομοθετικού και οικονομικού πλαισίου από το κράτος που να ευνοεί την ανάπτυξή τους. Επίσης, μια βασικότατη παράμετρος είναι η ενημέρωση των επιχειρηματιών για τις ΑΠΕ και τα πλεονεκτήματα που επιφέρει η χρήση τους, τόσο για την προστασία του περιβάλλοντος, όσο και για την επιχειρηματική επιτυχία των ξενοδοχείων τους. Αυτή η ενημέρωση μπορεί να πραγματοποιηθεί μέσω σεμιναρίων, ημερίδων και ανάλογων εκδηλώσεων από το ΚΑΠΕ, του Υπουργείου Ανάπτυξης και του Υπουργείου Περιβάλλοντος.

Γ) Απόκτηση Πιστοποιημένου Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης

Ένας πολύ αποτελεσματικός τρόπος για να αποδείξει την περιβαλλοντική της ευαισθησία μια ξενοδοχειακή επιχείρηση προς το ελληνικό και διεθνές κοινό είναι η απόκτηση Πιστοποιητικού για το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης που

εφαρμόζει, σύμφωνα με το διεθνές πρότυπο ISO 14001. (Κουμέλης Θ., 2006) Το ISO 14001 είναι ένα διεθνές Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης, το οποίο επιδιώκει την προστασία του περιβάλλοντος και την πρόληψη της ρύπανσης. Το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης ISO 14001 όταν εφαρμόζεται σε μια επιχείρηση την καθιστά ικανή να διαχειριστεί τις περιβαλλοντικές της επιδράσεις και να οδηγείται σε συνεχή βελτίωση των περιβαλλοντικών της επιδόσεων. (Κουμέλης Θ., 2006).

Ένας άλλος τρόπος είναι η καταχώρηση του ονόματος του ξενοδοχείου στο μητρώο του Υ.ΠΕ.Χ.Ω.Δ.Ε. και στην Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης, εφόσον η ξενοδοχειακή μονάδα έχει επιλέξει να επαληθεύσει το Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης σύμφωνα με τον Ευρωπαϊκό Κανονισμό 761/2001 (EMAS). (Αλεξοπούλου Ε., 2002)

Δ) Εφαρμογή Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης (ISO 14001, EMAS).

Η ανάπτυξη Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης είναι η αρχή στην προσπάθεια ελέγχου και μείωσης των περιβαλλοντικών επιπτώσεων που προκαλούνται από τη λειτουργία μιας επιχείρησης. Η πιστοποίηση του Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης που εφαρμόζει μια εταιρία με το διεθνώς αναγνωρισμένο πρότυπο ISO 14001 ή το Ευρωπαϊκό Πρότυπο Οικολογικής Διαχείρισης και Ελέγχου (EMAS), προσδίδει στις προσπάθειες της εταιρίας την έξωθεν καλή μαρτυρία όσον αφορά την σοβαρότητα και αποτελεσματικότητα του συστήματος που εφαρμόζει. (ρ. Βλοντάκης Γ., 2005). Παράλληλα, σε μια ολοένα και περισσότερο ανταγωνιστική αγορά αποτελεί ένα ισχυρό εργαλείο που βοηθά την ξενοδοχειακή επιχείρηση να προσελκύσει νέους πελάτες ή να διεισδύσει σε νέες πιο απαιτητικές αγορές. (ρ. Βλοντάκης Γ., 2005).

Ε) Διαχείριση Ενέργειας και Φυσικών Πόρων.

Η εφαρμογή συστημάτων διαχείρισης ενέργειας και φυσικών πόρων (νερό, πρώτες και βοηθητικές ύλες, κλπ.) οδηγεί στη βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης της λειτουργίας μίας επιχείρησης και στη μείωση του λειτουργικού κόστους. (ρ. Βλοντάκης Γ., 2005).

ΣΤ) Διαχείριση / Ελαχιστοποίηση Αποβλήτων.

Ο διαχωρισμός, κατηγοριοποίηση, συλλογή, συσκευασία, μεταφορά, επεξεργασία και τελική διάθεση των αποβλήτων μιας επιχείρησης, αποτελεί μια πολύπλοκη και δαπανηρή διαδικασία, ιδιαίτερα για τα απόβλητα που χαρακτηρίζονται ως επικίνδυνα. (ρ. Βλοντάκης Γ., 2005). Η ανάπτυξη και εφαρμογή ενός Συστήματος Διαχείρισης/Ελαχιστοποίησης Αποβλήτων, πέρα από το όφελος της

συμμόρφωσης με την κείμενη νομοθεσία, μειώνει το κόστος διαχείρισης τους, εντοπίζοντας δυνατότητες αξιοποίησης των στερεών ή υγρών αποβλήτων μιας επιχείρησης. (ρ. Βλοντάκης Γ., 2005) .

Βασικές αρχές των Συστημάτων Περιβαλλοντικής Διαχείρισης αποτελούν :

- Ø Η αναγνώριση των περιβαλλοντικών θεμάτων και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων των δραστηριοτήτων-λειτουργιών της μονάδας .
- Ø Η μέτρηση και καταγραφή των θεμάτων αυτών.
- Ø Η μείωση των απορριμμάτων
- Ø Η εξοικονόμηση νερού και ενέργειας
- Ø Η τήρηση της περιβαλλοντικής νομοθεσίας
- Ø Η συνεχής βελτίωση της περιβαλλοντικής επίδοσης του ξενοδοχείου μέσα από τους στόχους και τα περιβαλλοντικά του προγράμματα (Αλεξοπούλου Ε., 2002)

Τα σημαντικότερα οφέλη μιας μονάδας που εφαρμόζει ένα πιστοποιημένο/επαληθευμένο Σύστημα Περιβαλλοντικής Διαχείρισης είναι τα ακόλουθα:

- Ø Ανταγωνιστικό πλεονέκτημα στην τοπική και διεθνή τουριστική αγορά
Οικονομικά οφέλη από τη μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, φυσικών πόρων και την ανακύκλωση των αποβλήτων
- Ø Συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία-αποφυγή προστίμων .Η Ευρωπαϊκή Ένωση στο άμεσο μέλλον θα επιβάλλει τον έλεγχο της τήρησης της περιβαλλοντικής νομοθεσίας και θα εφαρμοστεί η αρχή «ο ρυπαίνων πληρώνει». (Αλεξοπούλου Ε., 2002)

Απαραίτητη προϋπόθεση για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος από την τουριστική ανάπτυξη και την λειτουργία των ξενοδοχειακών μονάδων, είναι η αύξηση του πλήθους των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που λειτουργούν με Πιστοποιητικό Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης. Κάτι τέτοιο, οδηγεί στην μείωση της ρύπανσης, στην εξοικονόμηση ενέργειας και υδάτινων πόρων και στον σεβασμό του φυσικού τοπίου. Άλλωστε, υπάρχουν σημαντικά κίνητρα (οικονομικά και επιχειρηματικά) που ωθούν τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις προς αυτήν την κατεύθυνση. Στο άμεσο μέλλον, η θέση μιας ξενοδοχειακής μονάδας που λειτουργεί δίχως πιστοποιητικό περιβαλλοντικής διαχείρισης, θα είναι ιδιαίτερα επισφαλής και

μειονεκτική στην εγχώρια και διεθνή τουριστική αγορά.

Ζ) Διαχείριση Υδάτινων Πόρων

Η διαχείριση των υδάτινων πόρων είναι βασικό συστατικό μιας αποτελεσματικής περιβαλλοντικής πολιτικής από ένα ξενοδοχείο. Το πρόβλημα της λειψυδρίας είναι έντονο στην χώρα μας, ειδικά στις νησιωτικές και παράκτιες περιοχές (οι οποίες επωμίζονται σχεδόν όλο το βάρος της τουριστικής ανάπτυξης της χώρας), εξαιτίας της εντατικής επιχειρηματικής τουριστικής δραστηριότητας που ασκείται σε αυτές τις περιοχές. Για αυτό είναι απαραίτητη η προσπάθεια εξοικονόμησης νερού από όλους και περισσότερο από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις.

Για να υπάρξει η ορθολογική διαχείριση των υδάτινων πόρων και κατά συνέπεια η εξοικονόμηση νερού, υπάρχει μια σειρά από μέτρα που επιβάλλεται να ληφθούν από κάθε ξενοδοχείο με περιβαλλοντική ευαισθησία. Αυτά τα μέτρα είναι:

- Ø Εγκατάσταση βιολογικού καθαρισμού και χρήση του επεξεργασμένου νερού για ποτίσματα (εκτός του γκαζόν για λόγους υγιεινής) και εξωτερικές καθαριότητες.
- Ø Συλλογή του βρόχινου νερού και χρήση του για πότισμα και καθαριότητες.
- Ø Πότισμα του κήπου κατά τις βραδινές ώρες που είναι μεγαλύτερη η απορροφητικότητα των φυτών, με τη μέθοδο “στάγδην” (bec).
- Ø Τοποθέτηση στους κήπους ντόπιων/μεσογειακών φυτών που έχουν περιορισμένες ανάγκες σε νερό Τακτικός μικροβιολογικός και χημικός έλεγχος του νερού στα δωμάτια, στις πισίνες, κ.λπ. Γέμισμα των πισινών με θαλασσίνο νερό .
- Ø Εγκατάσταση στα δωμάτια υδραυλικών συσκευών που ευνοούν την εξοικονόμηση νερού (βρύσες με αισθητήρες κίνησης, φωτοκύτταρο, ρυθμιστές ροής στο ντους, το νιπτήρα, καζανάκια με μειωμένη χωρητικότητα, αντικατάσταση μπανιέρας με ντουζιέρα).
- Ø Εφαρμογή προαιρετικής αλλαγής λινών από το δωμάτιο, μόνο μετά από απαίτηση του πελάτη.
- Ø Τακτικός έλεγχος του υδραυλικού συστήματος για τυχόν διαρροές και άμεση επιδιόρθωσή τους. (WWF) .

Όλα τα παραπάνω μέτρα φαίνονται-και είναι-εξαιρετικά απλά, η εφαρμογή τους όμως, είναι καταλυτικής σημασίας για την επίτευξη της ορθολογικής διαχείρισης των υδάτινων πόρων και την εξοικονόμηση του νερού . Όσο μεγαλύτερο είναι το πλήθος των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων που ακολουθούν αυτήν την

πολιτική σχετικά με την διαχείριση των υδάτινων πόρων, τόσο πιο δραστικά θα αντιμετωπιστεί το φαινόμενο της λειψυδρίας που μαστίζει την χώρα μας.

Η) Έλεγχος ρύπανσης

Απαραίτητη προϋπόθεση για την επιτυχημένη περιβαλλοντική πολιτική ενός ξενοδοχείου είναι η προσπάθεια για μείωση των απορριμμάτων και των αποβλήτων υγρών και στερεών) που παράγει. Η προσπάθεια για περιορισμό της ρύπανσης είναι απαραίτητη για την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος στις τουριστικές περιοχές που δραστηριοποιείται εντατικά μεγάλο πλήθος ξενοδοχειακών και επισιτιστικών επιχειρήσεων με αποτέλεσμα να επιβαρύνεται σημαντικά το φυσικό οικοσύστημα. Για να υπάρξει αποτελεσματική προσπάθεια μείωσης της ρύπανσης πρέπει η κάθε ξενοδοχειακή επιχείρηση να εφαρμόζει μια πολιτική που να περιλαμβάνει κάποιες ενέργειες. Αυτές είναι οι ακόλουθες :

- Ø Χρήση αντικειμένων από υλικά φιλικά προς το περιβάλλον (π.χ. πάνινες τσάντες αντί για πλαστικές).
- Ø Χρήση προϊόντων που περιέχονται σε συσκευασίες φιλικές προς το περιβάλλον, ανακυκλώσιμες και επαναχρησιμοποιούμενες (π.χ. γυάλινα μπουκάλια αντί για πλαστικά).
- Ø Αποφυγή των πολλών και μικρών συσκευασιών και προτίμηση σε μεγάλες και επαναχρησιμοποιούμενες συσκευασίες για την κουζίνα (π.χ βούτυρο, μαρμελάδες, γάλα χύμα και όχι συσκευασίες μιας χρήσεως).
- Ø Χρησιμοποίηση προϊόντων στην κουζίνα βιολογικής καλλιέργειας.
- Ø Χρησιμοποίηση απορρυπαντικών φιλικών προς το περιβάλλον, τα οποία δεν περιέχουν χημικά στοιχεία επικίνδυνα για την ατμόσφαιρα (προτιμότερα είναι τα συμπυκνωμένα).
- Ø Εκπαίδευση του προσωπικού στα σύγχρονα συστήματα υγιεινής και καθαριότητας.
- Ø Εγκατάσταση μηχανισμού βιολογικής επεξεργασίας υγρών αποβλήτων.
- Ø Συλλογή των απορριμμάτων και διαχωρισμός τους ανάλογα με την πρώτη ύλη από την οποία προέρχονται, ώστε να διευκολύνεται η διαδικασία της ανακύκλωσης.
- Ø Πρωτοβουλία για επεξεργασία και αξιοποίηση των υγρών και στερεών αποβλήτων του ξενοδοχείου όσο είναι δυνατό (ανακύκλωση, κομποστοποίηση μέρους των απορριμμάτων, μετατροπή μέρους των

απορριμμάτων σε ζωοτροφή, διαλογή των επικίνδυνων υλικών).
(GREENPEACE) (Travel Daily News).

Η εφαρμογή των παραπάνω μέτρων αποτελεί βασική προϋπόθεση για την μείωση του όγκου των απορριμμάτων που παράγεται από τις ξενοδοχειακές και επισιτιστικές επιχειρήσεις και οδηγούν στην έντονη επιβάρυνση των φυσικών οικοσυστημάτων αυτών των περιοχών.

5.3 Επίλογος

Ο τουριστικός τομέας στην Ελλάδα, μια από τις βασικότερες οικονομικές δραστηριότητες της χώρας, αντιμετωπίζει έντονο ανταγωνισμό από άλλες μεσογειακές χώρες, οι οποίες είναι σε θέση να προσφέρουν παρόμοιες υπηρεσίες. Η βιωσιμότητα του ελληνικού τουρισμού στηρίζεται στην παροχή υπηρεσιών υψηλής ποιότητας, γεγονός που αποτελεί απαίτηση από όλο και μεγαλύτερη μερίδα των τουριστών και στην διατήρηση και προβολή του σημαντικότερου προϊόντος που παρέχει η Ελλάδα στους τουρίστες, «το περιβάλλον».

Είναι γεγονός, ότι σε πολλές τουριστικές περιοχές της Ελλάδας ο μαζικός τουρισμός, σε συνδυασμό με την έλλειψη τεχνογνωσίας και υποδομής για την προστασία του περιβάλλοντος, οδήγησε στην ουσιαστική περιβαλλοντική τους υποβάθμιση (ρύπανση της θάλασσας, χωροταξική αναρχία, απορρίμματα, θόρυβος, έλλειψη νερού) το οποίο είχε σημαντικές συνέπειες στο επίπεδο των τουριστών που επισκέπτονταν την περιοχή και κατά επέκταση στην τουριστική ανάπτυξη. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, είναι φανερό ότι η διατήρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος, με την εφαρμογή ολοκληρωμένων περιβαλλοντικών σχεδίων και η προβολή προς τα έξω της ευαισθησίας που υπάρχει για το περιβάλλον, είναι στοιχεία απαραίτητα για την επιβίωση κάθε τουριστικής επιχείρησης.

Το γεγονός αυτό, αφορά κυρίως στις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις, οι οποίες αποτελούν το σημαντικότερο ποσοστό του τουριστικού τομέα και οι οποίες καλούνται σήμερα να ακολουθήσουν τις σύγχρονες τάσεις στον τομέα αυτό και να προσαρμοστούν στις απαιτήσεις που θέτει, τόσο η αγορά όσο και η σχετική νομοθεσία, προκειμένου να εξασφαλίσουν την ανταγωνιστικότητά τους και να διασφαλίσουν τις προϋποθέσεις για την περαιτέρω ανάπτυξή τους.

Η ενσωμάτωση της περιβαλλοντικής διάστασης στη λειτουργία των ξενοδοχείων, είναι δυνατό να βοηθήσει ουσιαστικά στην βιώσιμη ανάπτυξη των μονάδων αυτών, εφόσον από τη μια πλευρά η διατήρηση της ποιότητας του περιβάλλοντος είναι απαραίτητη για την διατήρηση του ποιοτικού τουρισμού, ενώ από την άλλη η επίδειξη ευαισθησίας για το περιβάλλον και η ανάπτυξη δράσεων για την περιβαλλοντική προστασία, είναι δυνατό να χρησιμοποιηθούν σαν ένα εργαλείο προσέλκυσης τουρισμού. (Σπανός Ι., Λαγούδη Α., 2002)

Ειδικότερα, τα κυριότερα θέματα στα οποία ο πελάτης των ξενοδοχειακών μονάδων παρουσιάζει ευαισθησία περιλαμβάνουν: την ποιότητα και ποσότητα των υδάτων (θάλασσα, πισίνες, πόσιμο νερό), την διατήρηση του φυσικού τοπίου, την εσωτερική ποιότητα του αέρα στους χώρους του ξενοδοχείου, την ατμοσφαιρική ρύπανση και τον θόρυβο. Οι εφαρμογές τεχνικών επεξεργασίας των λυμάτων και παρακολούθησης της ποιότητας των υδάτων, όπως και η υιοθέτηση δράσεων για την μείωση της κατανάλωσης νερού, μπορούν να βοηθήσουν ουσιαστικά στην προστασία των υδάτινων πόρων της ευρύτερης περιοχής, όπου κάθε μονάδα είναι εγκατεστημένη. Επιπλέον, η ορθή διαχείριση των απορριμμάτων και των πιθανών αέριων εκπομπών και η προστασία του περιβάλλοντος χώρου, βοηθούν στην διατήρηση του φυσικού τοπίου. (Σπανός Ι., Λαγούδη Α., 2002)

Τέλος, η διερεύνηση της ποιότητας του αέρα στους εσωτερικούς χώρους της μονάδας(ρυπαντικές παράμετροι, όπως οι πτητικές οργανώσεις, οσμές, υγρασία και εμφάνιση βιολογικών παραγόντων) είναι ιδιαίτερα σημαντική για την αντιμετώπιση προβλημάτων, όπως η εμφάνιση συμπτωμάτων παρομοίων με αυτά του συνδρόμου των “άρρωστων κτιρίων” και της “ασθένειας των λεγεωνάριων”, τα οποία έχουν παρατηρηθεί σε πολλά ξενοδοχεία του κόσμου, αλλά και στην Ελλάδα.(Σπανός Ι., Λαγούδη Α., 2002)

Συνεπώς, από τα παραπάνω διαφαίνεται, ότι η προστασία του περιβάλλοντος είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την εξασφάλιση ποιοτικών διακοπών στον πελάτη. Παράλληλα, ο σχεδιασμός και η ανάπτυξη από τα ξενοδοχεία σχεδίων ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης, παρουσιάζει και άλλα σημαντικά πλεονεκτήματα.

Η μείωση του κόστους λειτουργίας, αποτελεί ένα ουσιαστικό όφελος το οποίο είναι δυνατό να επιτευχθεί μέσω μιας σειράς μέτρων, τα οποία ανάλογα με την περίπτωση μπορεί να είναι: μείωση της κατανάλωσης νερού, μείωση της κατανάλωσης διαφόρων βοηθητικών υλικών, όπως π.χ. τα υλικά καθαρισμού ή

αντικατάστασή τους με λιγότερο ρυπογόνα, μείωση των παραγόμενων αποβλήτων, αξιοποίηση της επεξεργασμένης εκροής των λυμάτων σε διάφορες χρήσεις, όπως άρδευση πρασίνου, μείωση των χρησιμοποιούμενων υλικών συσκευασίας, διαλογή στην πηγή και ανακύκλωση υλικών συσκευασίας, αξιοποίηση παραγόμενων αποβλήτων, όπως για παράδειγμα η λιπασματοποίηση (composting) της παραγόμενης ιλύος, από το σύστημα βιολογικής επεξεργασίας των λυμάτων και του οργανικού κλάσματος των απορριμμάτων εφαρμογή λιγότερο δαπανηρών, σε σχέση με τα συμβατικά, συστημάτων επεξεργασίας των λυμάτων, ενεργειακή εξοικονόμηση μέσω της εφαρμογής τεχνολογιών ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και συστημάτων μείωσης της κατανάλωσης ενέργειας. (Σπανός Ι., Λαγούδη Α., 2002)

Ένα άλλο σημαντικό πλεονέκτημα που προκύπτει από την εφαρμογή ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής πολιτικής στα ξενοδοχεία, είναι η συμμόρφωση με την περιβαλλοντική νομοθεσία και κατά επέκταση η αποφυγή κυρώσεων (πρόστιμα, ανάκληση άδειας λειτουργίας κλπ). (Σπανός Ι., Λαγούδη Α., 2002)

Επιπλέον, πρέπει να σημειωθεί ότι η εισαγωγή της περιβαλλοντικής διάστασης στα ξενοδοχεία συνεπάγεται επενδύσεις ιδιαίτερα υψηλού κόστους, τις οποίες το ξενοδοχείο δεν μπορεί να αντέξει. Λαμβάνοντας υπόψη ότι οι περιβαλλοντικές πιέσεις που προκαλούνται από τα ξενοδοχεία είναι συνήθως προβλήματα απλά, που έχουν μελετηθεί σε σημαντικό βαθμό, υπάρχει η απαραίτητη τεχνογνωσία για την αντιμετώπιση τους με απλές, έξυπνες και λειτουργικές λύσεις, οι οποίες δεν παρουσιάζουν υψηλό κόστος εφαρμογής και συντήρησης. (Σπανός Ι., Λαγούδη Α., 2002)

Συνεπώς, αυτό που απαιτείται για την ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης είναι:

- Λεπτομερής διερεύνηση των προβλημάτων του ξενοδοχείου
- Ορθολογικός σχεδιασμός για την αντιμετώπιση των προβλημάτων
- Γνώση των δυνατοτήτων που παρέχει η σύγχρονη επιστήμη προς την κατεύθυνση της περιβαλλοντικής διαχείρισης. (Σπανός Ι., Λαγούδη Α., 2002)

Καταλήγοντας, πρέπει να σημειωθεί ότι ο μακροπρόθεσμος και προσεκτικά σχεδιασμένος προγραμματισμός εκ μέρους των ξενοδοχειακών επιχειρήσεων, η υψηλή στοχοθεσία και η ουσιαστική γνώση των σύγχρονων απαιτήσεων της αγοράς, είναι οι παράγοντες που εντοπίζουν την αναγκαιότητα για την ανάπτυξη σχεδίων ολοκληρωμένης περιβαλλοντικής διαχείρισης η εφαρμογή των οποίων, οδηγεί στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, μέσω της διασφάλισης της

προστασίας του περιβάλλοντος και της παροχής στους πελάτες υπηρεσιών υψηλών προδιαγραφών.

Η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος και η προσπάθεια αναβάθμισης του, είναι μονόδρομος για την τουριστική βιομηχανία. Το σύγχρονο διεθνές τουριστικό ρεύμα, θέτει ως ύψιστο κριτήριο επιλογής προορισμού διακοπών την ποιότητα του φυσικού και πολιτιστικού περιβάλλοντος. Η θέση μιας περιοχής στην τουριστική αγορά κρίνεται από την κατάσταση και το επίπεδο του περιβάλλοντος, συνεπώς ο ξενοδοχειακός κλάδος που αποτελεί ακρογωνιαίο λίθο του οικοδομήματος της τουριστικής βιομηχανίας επιβάλλεται να δραστηριοποιηθεί αποφασιστικά, έντονα και μεθοδικά για την προστασία του περιβάλλοντος, με την υιοθέτηση περιβαλλοντικής πολιτικής βασισμένη σε συγκεκριμένες αρχές.

Υπάρχει μια έντονη ενεργοποίηση, προς βασικές κατευθύνσεις περιβαλλοντικής δράσης, κυρίως από τις ξενοδοχειακές επιχειρήσεις που ανήκουν στις υψηλές κατηγορίες. ωστόσο, επιβάλλεται να επεκταθεί η οικολογική συνείδηση και δράση στο σύνολο του ξενοδοχειακού κλάδου. Βασικότερη προϋπόθεση για να συμβεί αυτό, είναι η οικολογική αφύπνιση μέσω ενημερωτικής εκστρατείας από όλους τους εμπλεκόμενους με τον τουρισμό φορείς, κρατικούς και μη.

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ-ΠΗΓΕΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

- 1.Ανδρίτσος Α., Αδακτύλου Ν., Καραβασίλη Μ., (2001) “Κατασκευές και Περιβάλλον” Αθήνα: ΟΕΒ
- 2.Βαλεργά Μ.,(2006), “Γράμμα από την Grecotel για τον Τουρισμό και το Περιβάλλον”.
- 3.Βλοντάκης Γ., (2005), “Περιβαλλοντική και Ενεργειακή Αριστεία. Σύγχρονες Εφαρμογές για τα ξενοδοχεία”, Hotel & Restaurant on line
- 4.Ηγουμενάκης Ν., Κραβαρίτης Κ., Λύτρας Π., (1999) “Εισαγωγή στον Τουρισμό” Αθήνα: INTERBOOKS

5.Κουμέλης Θ., (2006), “Ενίσχυση ξενοδοχειακών επιχειρήσεων για εγκατάσταση Συστήματος Περιβαλλοντικής Διαχείρισης κατά ISO 14001” Travel Daily News

6.Κουμέλης Θ., (2003) “Εφαρμογές Ανανεώσιμων Πηγών Ενέργειας στον ελληνικό ξενοδοχειακό τομέα” Travel Daily News

ΞΕΝΗ ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

1. Browning, Mildred G., Jeff T. Darrow and Jo M. Townsend.

Waste Reduction in Hotels and Motels: A Guide for Hotel and Motel Managers. Georgia

2. California Integrated Waste Management Board.

Waste Reduction in Hotels and Motels and Food Service Waste Reduction Tips and

3. Fairfax County Business Recycling Task Force.

Source Reduction in Restaurants and Hotels.

4. Greater Chicago Recycling Industry Council.

Eat, Drink, and Recycle: A Guide to Recycling for Restaurants, Bars and Clubs. 1994.

5. Green Hotels Association.

Ways you can help save our planet.

6. Hospitality Environmental Partnership, 1996.

Ideas. <http://www.ciwmb.ca.gov/mrt/wpw/wpiz/fshotelz.html>

7. Lee, Mie-Yun. “Don’t throw money away on trash collection.”

South Florida Business Journal 17.20 (1997) : 8.

8. METRO & River City Resource Group, Inc.

Green Key Guide - Room for Improvement: Developing a resource efficient program at your hotel.

9. METRO & River City Resource Group, Inc.

Green Plate Restaurant Recycling Guide: Resource efficient options for cutting operations costs.

10. Pennsylvania Department of Environmental Protection, Recycling and Waste Reduction.

Developing a recycling program for commercial, institutional & municipal establishments; Conducting a Waste Audit; Pennsylvania Businesses Recycle!"; Tip sheet: Hotels and Motels; Tip sheet: Restaurants and Taverns. <http://www.dep.state.pa.us>.

ΙΣΤΟΣΕΛΙΔΕΣ ΔΙΑΔΥΚΤΙΟΥ

1. HOTEL & RESTAURANT ON-LINE

<http://www.hotel-restaurant.gr/core/portal>

2. TRAVEL DAILY NEWS

<http://www.traveldailynews.gr>

3. ECOTEC: Η τεχνολογία στην υπηρεσία του περιβάλλοντος

<http://www.ecotec.gr>

<http://www.ecocrete.gr>

<http://www.hiltondubaijumeirah.com>

<http://www.grandhyattdubai.com>

<http://eaglespalaceresort.gr>

4. GREENPEACE

<http://www.greenpeace.org/greece>

5. WWF

<http://www.wwf.gr>

6. ΕΛΛΗΝΙΚΟΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΤΟΥΡΙΣΜΟΥ

<http://www.eot.gr>

7. KNOSSOS BEACH

<http://www.knossosbeach.com>

8. MINOA PALACE RESORT & SPA

<http://www.minoapalace.gr>